

Beleidskader Jeugdzorg Zeeland 2009-2012

Beter en meer resultaten boeken in de Zeeuwse jeugdzorg

Beleidskader Jeugdzorg Zeeland 2009-2012

Beter en meer resultaten boeken in de Zeeuwse jeugdzorg

Voorwoord

Voorwoord

Je bent jong en je wilt wat! Dat geldt voor onze jonge Zeeuwen. Ik ben gedeputeerde jeugd en ik wil ook wat! Namelijk, dat Zeeland de beste provincie is om groot te worden.

Maar wat is daar voor nodig? We moeten allereerst voorkomen dat er problemen ontstaan en dat gebeurt via het preventief jeugd-beleid. Maar als het dan toch nodig is, moeten we zorgen voor goede jeugdzorg.

Daarom ligt het tweede Beleidskader Jeugdzorg Zeeland voor u.

Het beleidskader geeft aan op welke manier wij de komende jaren invulling geven aan de jeugdzorg in Zeeland. Het vormt de basis voor de jaarlijkse uitvoeringsprogramma's en geeft het financieel kader aan.

Het eerste Beleidskader Jeugdzorg stond vooral in het teken van de invoering van de nieuwe Wet op de Jeugdzorg. In dit nieuwe Beleidskader gaat het vooral om het verbeteren van de keten van het jeugdbeleid. Zeeland is een provincie met een specifieke sociale structuur, die vraagt om een specifieke aanpak. We pakken dit op vanuit de gedachte van het "Zeeuws Model". Samenwerking en afstemming met partners staan hierin centraal. De centrale doelstelling voor de komende jaren is voor mij dan ook: in Zeeland een sluitende zorgketen vormen van instroom, doorstroom en uitstroom met acceptabele wacht- en doorlooptijden.

De jeugd heeft de toekomst en mijn motto is dan ook: samen ervoor zorgen dat Zeeland de beste Provincie is om groot te worden!

George van Heukelom
Gedeputeerde jeugdzorg
Provincie Zeeland

Inhoudsopgave

Voorwoord	4
Bestuurlijke Samenvatting	5
Hoofdstuk 1. Bouwstenen voor de jeugdzorg	8
Hoofdstuk 2. Visie en doel jeugdzorgbeleid	10
2.1. Algemeen	10
2.2. Importeren van oplossingen: Intensieve Pedagogische Thuishulp	10
2.3. Uitgangspunten cliëntenbeleid	11
2.4. Doelen en pijlers voor jeugdzorg	11
Hoofdstuk 3. Drie pijlers voor jeugdzorgbeleid	13
3.1 Pijler 1 – Terugdringen instroom	13
Hoofdstuk 4. Sturing op resultaat	25
4.1 Inleiding	25
4.2 Nieuwe financieringssystematiek	25
4.3 Prestatieafspraken c.q. -financiering	26
4.4 Ketenbrede samenwerking	26
4.5 Eén of meerdere zorgaanbieders van jeugdzorg in Zeeland	26
4.6 Snel, beter en veilig	26
Hoofdstuk 5. Doen als pijler – Planning resultaten en acties 2009 - 2012	27
Hoofdstuk 6. De kosten	30
6.1 Taakstelling jeugdbescherming en jeugdreclassering	30
6.2 Overeenkomst Rijk – IPO over budget 2008-2009 en de te leveren prestaties uiterlijk 31-12-2009	30
Bijlage 1. Samenvatting bouwstenen uit interactieve werkwijze	33

Inhoudsopgave

Bijlage 2. Samenvatting landelijk beleidskader jeugdzorg	34
Bijlage 3. Algemene trends	38
Bijlage 4. Prestatie-indicatoren	40
Bijlage 5. Overeenkomt Rijk-IPO over budget 2008-2009 en de te leveren prestaties uiterlijk 31-12-2009	41
Bijlage 6. Lijst van afkortingen	43

Inleiding

De provincie heeft de kern van het jeugdbeleid¹ samengebracht onder één ambitie: Zeeland, de beste provincie om groot te worden.

Zeeland kent een aantal kernkwaliteiten zoals een kleinschalige sociale structuur, veiligheid, sociale cohesie, natuur, ruimte en een gezond milieu, dat nog beter benut kan worden bij een evenwichtige ontwikkeling van kinderen. De provincie wil het jeugdbeleid op een integrale manier vormgeven. Daarbij laat de provincie zich niet langer alleen leiden door problemen, maar richt zij zich op het creëren van kansen voor de jeugd (voorafbeleid). Tegelijkertijd zal het noodzakelijk blijven nog verder te investeren in preventief jeugdbeleid (voorkombeleid) en jeugdzorg (herstelbeleid) met bijzondere aandacht voor het versnellen van de doorstroom en verbeteren van de uitstroom en voorkomen van terugval. Preventief beleid voor de ene groep betekent namelijk voor een andere groep en zeker voor een volgende generatie het daadwerkelijk bieden van kansen. Voor het integraal jeugdbeleid betekent dit dat meer wordt ingezet op het verbeteren van basisvoorzieningen voor alle jeugd waardoor enerzijds een kansrijke omgeving ontstaat voor jongeren om zich te ontwikkelen, anderzijds de druk op het preventief jeugdbeleid en de jeugdzorg uiteindelijk zal verminderen.

De Provincie Zeeland en de Zeeuwse gemeenten geven gezamenlijk uitvoering aan het Zeeuws integraal jeugdbeleid. Dit gebeurt steeds nadrukkelijk in samenspraak. Deze aanpak kent drie niveaus:

- Algemeen jeugdbeleid
- Preventief jeugdbeleid
- Jeugdzorgbeleid

Signalering en interventie dient zo vroeg mogelijk plaats te vinden. Voorkomen is immers beter dan herstellen! Met de meeste jeugdigen in Zeeland gaat het gewoon goed (85%). In een aantal gevallen is jeugdzorg nodig en moet geïnvesteed worden in herstel. Het stijgende aantal meldingen van kindermishandeling, echtscheidingen waarbij kinderen betrokken zijn, van het aantal kinderen met gedragsproblemen en een ongezonde levensstijl, baart zorgen. Het aantal kinderen en jongeren dat het speciaal onderwijs bezoekt en gebruik maakt van voorzieningen groeit en ook die ontwikkeling roept vragen op.

Door Provinciale Staten is eind 2006 bepaald dat jeugdzorg in lijn met deze visie zo vroeg mogelijk, zo dicht mogelijk bij huis en zo kort mogelijk dient te zijn. Intensief Pedagogische Thuishulp staat hierin centraal.

¹ Nota Integraal Jeugdbeleid 2007-2012

In dit beleidskader jeugdzorg 2009-2012 staan de ambities in termen van acties en resultaten. Het moet sneller, beter en met meer resultaten. Rode draad hierbij is vermindering van de druk op de jeugdzorg waardoor het tevens mogelijk wordt om de vrijkomende gelden structureel in te zetten in het preventief jeugdbeleid zoals de gemeenten dat moeten uitvoeren.

Dat vraagt nieuwe werkwijzen, nieuwe attitudes, nieuwe verhoudingen en het leggen van (nieuwe) verbindingen. Deze ambities worden jaarlijks omgezet in afrekenbare doelen vastgelegd in het door Gedeputeerde Staten vast te stellen Uitvoeringsprogramma. Dit programma biedt de ruimte om in te spelen op actuele ontwikkelingen, voortgang en uitkomsten van verbetertrajecten met betrekking tot bijvoorbeeld financiering en rekenschap. Over de voortgang in de uitvoering leggen Gedeputeerde Staten jaarlijks verantwoording af aan Provinciale Staten.

Bestuurlijke Samenvatting

'De oplossing snel en beter verbinden met de vraag - Nieuwe verbindingen in de Zeeuwse Jeugdzorg'

De provincie heeft de kern van het jeugdbeleid samengebracht onder één ambitie: Zeeland, de beste provincie om groot te worden. De provincie wil het jeugdbeleid op een integrale manier vormgeven. Daarbij laat de provincie zich niet langer alleen leiden door problemen, maar richt zij zich op het creëren van kansen voor de jeugd (voorafbeleid). Tegelijkertijd zal het noodzakelijk blijven nog verder te investeren in preventief jeugdbeleid (voorkombeleid) en jeugdzorg (herstelbeleid) met bijzondere aandacht voor het versnellen van de doorstroom en verbeteren van de uitstroom en voorkomen van terugval.

Doelstellingen

Hoofddoel is 'het eerder, sneller en beter boeken van resultaten' in de jeugdzorg door in te zetten op het terugdringen van de instroom, zorgen voor een snellere doorstroom en het verbeteren van de uitstroom en het voorkomen van terugval.

Dit is geconcretiseerd in de volgende 'SMART' subdoelen:

1. Door het preventieve jeugdbeleid te versterken wil de provincie de aanmeldingen van jeugdzorg met 20% doen dalen ten opzichte van de landelijke groeitrend;
2. De wachttijd voor de jeugdzorg wordt teruggebracht tot maximaal 4 weken begin 2011;
3. 80% van de hulp vindt plaats in de leefomgeving van de cliënt in 2011;

Op basis van de interactieve bijeenkomsten van de afgelopen maanden wordt een vierde doel toegevoegd:

4. Kinderen met een indicatie voor jeugdzorg worden in principe² binnen de eigen provincie opgevangen.

Interactief

Dit beleidskader is interactief tot stand gekomen door middel van interviews en een afsluitende plenaire bijeenkomst met cliënten, de jongerenendktank, pleegouders, professionals, ambtenaren jeugd(zorg), onderwijs en bestuurders.

² Deze doelstelling vraagt wel om realisme. Zo is het wat betreft de schaal van Zeeland niet haalbaar om over een 'eigen' Justitiële besloten Jeugdinrichting te kunnen beschikken. De intentie heeft vooral te maken met onze visie op jeugdzorg.

De vraag naar jeugdzorg

Het aantal jongeren gaat in de komende 15 jaar dalen met 15% waardoor de vraag naar jeugdzorg geleidelijk af zou moeten nemen. Ontgroening betekent echter niet automatisch een afnemende vraag naar jeugdzorg. Landelijk wordt – op basis van gegevens uit afgelopen jaren – zelfs rekening gehouden met een groei van het aantal gebruikers van jeugdzorg in 2008 met 7,8% en in 2009 met 8,4%. In de onlangs afgesloten overeenkomst Rijk – IPO over budget 2008-2009 en te leveren prestaties is dat als uitgangspunt genomen.

Visie op jeugdzorg

Ouder word je vanzelf, opvoeder niet. Opvoeden veronderstelt dat ouders of verzorgers in staat zijn mee te werken aan de ontwikkeling van kinderen tot zelfstandige mensen. Dat lukt ouders of verzorgers niet altijd. Wij gaan uit van de onlosmakelijke band tussen ouders en kinderen, waarbij de eigen verantwoordelijkheid van ouders of verzorgers uitgangspunt is. Als opvoeden niet lukt, moeten anderen die taak tijdelijk overnemen. Dit onderscheid tussen ouderschap en opvoederschap kadert het werk van de werkers in de jeugdzorg.

Opvoedingsvraagstukken kunnen slechts succesvol worden aangepakt door ook de economische, culturele én sociale context erin te betrekken. Het moet weer gewoon zijn om zich om andermans kinderen te bekommeren vanuit de principes van binding, perspectief en ondersteuning. Ook de Centra voor Jeugd en Gezin vervullen hierbij een belangrijke rol.

Voor jeugdigen die buiten de boot (dreigen te) vallen is er een aanvullend aanbod in de vorm van jeugd(zorg)beleid. Dat moet breder en omvattender zijn dan uitsluitend een focus op het gezin.

De provinciale visie op jeugdzorg is in 2006 vastgesteld met de 'introdactie' van het stelsel van Intensieve Pedagogische Thuishulp (IPT). Dit stelsel gaat uit van *het brengen van oplossingen naar de jeugdige en het gezinssysteem zelf*.

De realisatie van de bovengenoemde doelen vindt plaats in 3 zogenaamde pijlers, die tezamen de jeugdzorgketen vormen:

Pijler 1 – Terugdringen instroom

De groeiende aanmeldingen van cliënten in de geïndiceerde jeugdzorg willen we terugdringen door een nog grotere inzet in het preventief jeugdbeleid. In de Task Force Jeugd Zeeland zullen we samen met de gemeenten afspraken maken over hun en onze inzet.

Om de instroom en zorgzwaarte terug te dringen zetten wij de komende jaren in op:

1. **Preventie en vroegsignalering;**
2. **Globaler indicatiestelling** door Bureau Jeugdzorg;

3. Invoering van **Signs of Safety** in combinatie met Familie Ontmoetingen, ook vanuit de gemeentelijk gefinancierde voorzieningen. Daarnaast moet pleegzorg altijd in voldoende mate beschikbaar zijn;
4. Om gericht en tijdig te kunnen reageren op 'vraagtrends' in de jeugdzorg, investeren wij extra in het verzamelen en analyseren van **beleidsinformatie**.

Pijler 2 – Snellere doorstroom

Bij deze pijler staat de nieuwe financiering van de jeugdzorg centraal. De omslag wordt gemaakt van aanbodfinanciering naar resultaatfinanciering. De zorgaanbieder krijgt mede door de globale indicatiestelling meer ruimte om flexibel in te spelen op de vraag. Tegelijk moet er zo effectief en efficiënt mogelijk worden gewerkt in het belang van de cliënt. Over de doorstroomtijden zijn in dit verband concrete afspraken noodzakelijk.

Het gaat om de volgende thema's:

1. **Financiering van prestaties** door de zorgaanbieder(s).
2. **Methodische vernieuwing**: evidence-based werken moet samengaan met vraaggericht werken.
3. **Cliënt en kwaliteit**: meer nadruk op onafhankelijke cliëntondersteuning op maat, toetsing van de kwaliteit van de zorg en de invoering van prestatie-indicatoren:
 - Toezien op HKZ-certificering
 - Casemanagement op maat
 - Cliëntenparticipatie
 - Verbetering jeugdbeschermingsketen
 - Deltaplan gezinsvoogdij
 - Professionalisering voogdij
 - Familie Ontmoeting tijdens geïndiceerde zorg
 - Toezicht door Inspectie jeugdzorg
4. **Professional en kwaliteit**: meer ruimte voor professionals om hun beroep zo goed mogelijk uit te voeren en daarmee ook aanpak van regeldruk. Inclusief het behouden van voldoende en goed gekwalificeerd personeel.
5. **Intersectorale samenwerking**: oplossingen worden verbonden met de vraag, dwars door schotten heen, met hoofdaanemers en onderaannemers. Zij werken samen op basis van het principe 'één kind/één gezin, één plan'. Daarnaast zetten wij in op voldoende aanbod gesloten opvang voor Zeeuwse jongeren in of nabij Zeeland.

Pijler 3 – Verbeteren uitstroom en terugval voorkomen

Terug naar huis, een vervangend thuis of zelfstandig verder leven na 'de jeugdzorg' vergt voor jeugdigen voldoende ondersteuning en materiële voorwaarden. De provincie neemt initiatieven om dit samen met gemeenten, woningbouwcorporaties en zorgkantoren te realiseren. Tegelijkertijd dient de zorg zodanig effectief te zijn dat de kans op recidive nagenoeg is uitgesloten. De volgende maatregelen gaan wij uitvoeren met de verschillende partners:

1. Stimuleren zelfstandig wonen

- Ondersteuning bij het vinden van werk en onderhouden sociaal netwerk

2. Zelfstandig verder met hulp

- Afspraken met gemeenten over nazorg
- Bijzondere aandacht voor jeugdreclassering

3. Verder binnen de jeugdzorg

- Verder buiten de provincie

4. Thuisloosheid voorkomen

5. Beleidsinformatie uitstroom

Sturing op resultaat

De omslag die gemaakt moet worden in de provinciale jeugdzorg gericht op terugdringing van de instroom, verbetering van de doorstroom en uitstroom hebben gevolgen voor de wijze van sturing en samenwerking binnen het stelsel. In opdracht van het ministerie voor Jeugd en Gezin en het IPO is een nieuwe financieringssysteem voor de jeugdzorg ontworpen. In essentie draait het nieuwe financieringsstelsel om de volgende zaken:

- Onafhankelijke Commissie Financiering Jeugdzorg (CFJ), die adviseert over:
 - Macroraming van het budget voor jeugdzorg.
 - Objectieve verdeling van de middelen.
- Meer ruimte voor provincies.

Op basis van (door)ontwikkeling van een landelijke benchmark jeugdzorg kan prijsvergelijking plaatsvinden tussen zorgaanbieders en de Bureaus Jeugdzorg. Het resultaat uit voorgaande jaren en de beoordeling daarvan weegt mee bij het maken van nieuwe prestatieafspraken. Onze inzet daarbij is het met gelijkblijvende of betere kwaliteit helpen van meer cliënten tegen hetzelfde budget. Kenmerkend voor de visie op sturing is dat de provincie en Bureau Jeugdzorg (BJz) zich richten op het 'wat' dat aan zorg gepresteerd moet worden en de zorgaanbieder op het 'hoe' van deze zorg. De provincie formuleert 'wat' in termen van aantal, prijs en effect in een prestatiecontract/subsidiebeschikking.

Door het terugdringen van de instroom, snellere doorstroom en uitstroom en vermindering van terugval moeten structureel middelen vrijgemaakt kunnen worden om preventief jeugdbeleid structureel te kunnen versterken.

Sturen op resultaat, de oplossing sneller en beter verbinden aan de vraag: meer resultaten boeken voor het kind.
Dit is de kern van ons provinciaal jeugdzorgbeleid voor de komende vier jaar.

De belangrijkste speerpunten voor deze beleidsperiode zijn:

- de wachttijd voor geïndiceerde jeugdzorg in Zeeland bedraagt maximaal 4 weken eind 2010;
- de doorlooptijd van het onderzoek bij AMK Zeeland bedraagt maximaal 10 weken eind 2009;
- de pilots CJG worden overgedragen naar de andere Zeeuwse gemeenten;
- Signs of Safety wordt breed uitgezet in de Zeeuwse jeugdzorg en het voorliggende veld;
- de inzet van Familie Ontmoeting wordt uitgebreid en gestimuleerd in andere trajecten;
- onderzoek naar de veiligheid, kwaliteit en de diversiteit vanuit cliëntperspectief;
- Bureau Jeugdzorg Zeeland behaalt het HKZ-certificaat;
- invoeren van de nieuwe financieringssystematiek;
- invoeren van integraal indiceren en kwaliteitsverbetering indicering;
- invoeren van de prestatie-indicatoren jeugdzorg;
- de regeldruk met 25% te verminderen in de jeugdzorg;
- regionale aanpak van kindermishandeling (RAAK) door onderling sluitende afspraken;
- er wordt stevig ingezet op ondersteuning en professionalisering van de pleegzorg.

Bouwstenen voor de jeugdzorg

Hoofdstuk 1

1.1. Korte terugblik resultaten 2005-2008

Vanaf 2005 werd de Wet op de jeugdzorg van kracht. De provincie werkte in de afgelopen periode 2005 – 2008 in nauwe samenwerking met partners aan de opbouw van het jeugdzorgstelsel. In het uitvoeringsprogramma 2009 blikken wij (uitgebreid) terug. Samenvattend kan gezegd worden dat in de afgelopen vier jaar fors geïnvesteerd is in de opbouw van Bureau Jeugdzorg en de zorgaanbieder Stichting AZZ. Er is op verschillende fronten veel bereikt:

- De regierol van de provincie is neergezet en ontwikkelt zich verder;
- Er wordt gewerkt vanuit één gemeenschappelijke visie, uitgaande van Intensieve Pedagogische Thuishulp (IPT);
- Deze visie is vergaand geïmplementeerd bij de zorgaanbieder AZZ en Bureau Jeugdzorg;
- De positie en inbreng van cliënten en pleegouders wordt steeds beter gewaarborgd;
- Bureau Jeugdzorg is er in geslaagd naam en functie goed 'te branden' als de integrale toegang tot jeugdzorg;
- Bureau Jeugdzorg heeft een eigen Advies- en Meldpunt Kindermishandeling (AMK);
- De kwaliteit van de jeugdzorg werd tot nu toe op onderdelen, al dan niet op verzoek van de provincie, onderzocht door de Inspectie Jeugdzorg;
- De jeugdbeschermingketen functioneert effectiever en efficiënter;
- De bestuurlijke samenwerking met de gemeenten ten behoeve van het voorkomen dat de Zeeuwse jeugd een beroep moet doen op jeugdzorg, krijgt steeds beter vorm via de Task Force Jeugd Zeeland.

Tegelijkertijd moeten we constateren, dat de invoering van de toen nieuwe Wet op de jeugdzorg een omvangrijke en ingewikkelde opgave was. Het daarmee geïntroduceerde recht op jeugdzorg is bovendien een grote verantwoordelijkheid, die we moeten waarmaken binnen een beperkt financieel kader. Niet alle voornemens over de afgelopen periode zijn afgerond, maar er is wel minstens een aanvang mee gemaakt. Met name het terugdringen van de wachtlijsten blijkt een hardnekkig probleem. Deze worden daarom in de komende periode met nog grotere inzet aangepakt.

1.2. Interactief

Om dit beleidskader op te kunnen stellen zijn interviews gehouden met cliënten, de jongerendenktank, pleegouders, professionals, ambtenaren jeugd(zorg), onderwijs en bestuurders. De resultaten van de interviews zijn besproken met alle betrokkenen tijdens een afsluitende plenaire bijeenkomst. Hieruit werd duidelijk dat geïnterviewden zich op hoofdlijnen kunnen vinden in de uitgangspuntennotitie van het College van Gedeputeerde Staten 'De oplossing snel en beter verbinden met de vraag – Nieuwe verbindingen in de Zeeuwse Jeugdzorg'. Kanttekeningen werden geplaatst en aanvullingen geleverd. De winst van de gekozen interactieve werk-

Hoofdstuk 1

wijze is dat aanvullende bouwstenen aangedragen zijn (bijlage 1) en de visie is aangescherpt op de doelstellingen, uitgangspunten en thema's voor de Zeeuwse jeugdzorg. Deze krijgen dan ook nadrukkelijk een plaats in het beleid voor de komende vier jaar.

1.3. Landelijk beleidskader

Het Rijk heeft als leidraad voor het meerjarenbeleidsplan 2009-2012 van de provincies een landelijk Beleidskader Jeugdzorg 2009-2012 opgesteld. De ambities van het kabinet zijn vastgelegd in het beleidsprogramma 'Alle kansen voor alle kinderen'. Hierbij is de centrale boodschap 'het gehele gezin staat centraal' (één gezin, één plan). De (door ons met het Rijk gedeelde) ambitie is gericht op het realiseren van vijf ontwikkelingsvoorwaarden voor elk kind:

1. gezond opgroeien;
2. veilig opgroeien;
3. steentje bijdragen aan de maatschappij;
4. talenten ontwikkelen en plezier hebben;
5. goed voorbereid zijn op de toekomst.

In het verlengde van de landelijke ambities heeft het Rijk de aankomende vier jaren ook verwachtingen van de provincies ten aanzien van jeugd(zorg)beleid. Een samenvatting van het landelijk beleidskader is opgenomen in bijlage 2.

1.4. Demografie, trends en ontwikkelingen bij kinderen, jongeren en ouders in Zeeland

Het in beeld brengen van trends en ontwikkelingen kunnen ondersteunend zijn bij het pro-actief in kaart brengen van de toekomstige vragen die kinderen, jongeren en hun ouders de jeugdzorg stellen. De provincie maakt hierbij gebruik van de Jeugdmonitor. Uit de cijfers van het themarapport Zicht op risicogezinnen en hulp in Zeeland³ blijkt dat in totaal naar schatting in 6% van de gezinnen met een kind van 3 of 4 jaar in Zeeland sprake is van een verhoogd risico op basis van een cumulatie van risicofactoren⁴.

³ Smit, A. en Hoffenaar, P. Themarapport Ouders jonge kinderen. Zicht op risicogezinnen en hulp. Jeugdmonitor/Zeeland. Nummer 5. Scoop en UvA. Juni 2008

⁴ Elf risicofactoren: eenoudergezin, vier of meer kinderen in het gezin, laag gezinsinkomen, laag geboortegewicht doelkind, doelkind in het ziekenhuis opgenomen geweest, doelkind met gehandicapt broertje of zusje, middelengebruik van een van de ouders, doelkind met moeilijk temperament, een van de ouders is depressief (geweest), laagopgeleide ouders, slechte woonsituatie.

Beschermende factoren: overeenstemming over de opvoeding tussen de ouders, mogelijkheid om te praten over opvoeding met anderen, mogelijkheid om hulp in te roepen van buiten, ouder is over het algemeen tevreden over de buurt, beide ouders zijn religieus/levensbeschouwelijk en beide ouders hebben een betaalde baan.

Wanneer naast een hoog risico ook sprake is van weinig beschermende factoren is de kans op een negatieve ontwikkeling van kinderen het grootst. Dit geldt voor naar schatting 4,6% van de gezinnen met jonge kinderen in Zeeland.

De verwachting is dat bevolkingssamenstelling in Zeeland gaat veranderen⁵ en er nauwelijks meer groei zal zijn. Het aantal jongeren gaat in de komende 15 jaar dalen met 15% waardoor de vraag naar jeugdzorg geleidelijk af zou moeten nemen.

Ontgroening betekent echter niet automatisch een afnemende vraag naar jeugdzorg. Landelijk wordt – op basis van gegevens uit afgelopen jaren – zelfs rekening gehouden met een groei van het aantal gebruikers van jeugdzorg in 2008 met 7,8% en in 2009 met 8,4%. In de onlangs afgesloten overeenkomst Rijk – IPO over budget 2008-2009 en te leveren prestaties is dat als uitgangspunt genomen. Mogelijk bieden algemene trends die gelden voor kinderen, jongeren en ouders op het gebied van economie en welvaart, sociaal en cultureel, op het gebied van technologie en politiek-bestuurlijk mede een verklaring voor deze toename (bijlage 3).

De risicostatus is voor een deel beïnvloedbaar. Het maken van goede afspraken tussen ouders over de kinderen en goede begeleiding rondom en na de (echt)scheiding zijn belangrijke aandachtspunten bij het beperken van de gevolgen van de (echt)scheiding voor kinderen. Daarnaast is armoedebestrijding en het verbeteren van woonomstandigheden een belangrijk aanknopingspunt in het terugdringen van het aantal gezinnen waarin een cumulatie van risicofactoren zich voordoet. Er is een voorzichtige aanwijzing dat gezinnen die het meeste risico lopen minder gebruik maken van lichte laagdrempelige hulp. Uit het rapport van de Inventgroep⁶ wordt duidelijk dat goede screeninginstrumenten ingezet moeten worden. Daarmee kunnen (jonge) kinderen en gezinnen met verhoogd risico vroegtijdig gesignaleerd worden en waar nodig ondersteund worden bij hun ontwikkeling.

Kosten-batenanalyses tonen aan dat de interventiekosten zijn terugverdiend wanneer het kind vier jaar is terwijl de kosten over de gehele levensloop viervoudig worden terugverdiend.

Vroeg ingrijpen voorkomt een negatieve spiraal van psychosociale problemen (bijvoorbeeld van agressie naar problematische sociale relaties) die op latere leeftijd moeilijker is om te buigen. De belangrijkste reden om interventies zo vroeg mogelijk in te zetten, is de bescherming van kinderen die het slachtoffer zijn van kindermishandeling of verwaarlozing.

Door samen met de gemeenten meer in te zetten op preventief jeugdbeleid willen we de groei van de vraag naar jeugdzorg voor Zeeland sterk beperken. Wij hebben ons voorgenomen om de instroom in de jeugdzorg eind 2011 met 20% te hebben beperkt ten opzichte van de landelijke trend.

⁵ Provincie Zeeland. Onverkende paden. Uitdagingen voor de provincie Zeeland door de veranderende bevolkingsopbouw. Februari 2008.

⁶ Hermanns e.a. (2005). Helpen bij opgroeien en opvoeden: eerder, sneller en beter.

Visie en doel jeugdzorgbeleid

Hoofdstuk 2

2.1. Algemeen

- De rechten van kinderen op verzorging, opvoeding, veiligheid en ontwikkeling liggen vast in het Verdrag voor de Rechten van het Kind. De jeugdzorg levert hieraan een deskundige bijdrage, doordat ze kinderen helpt opgroeien in hun eigen leefomgeving.
- Kinderen hebben belangen: hun rechten moeten worden gewaarborgd door professionele inzet; ze moeten zich kunnen hechten en binden aan de natuurlijke ouders; er moet op tijd worden gezien wat fout gaat; en er wordt ingegrepen wanneer dat nodig is.
- Kinderen verlangen ernaar gezien, gehoord en met respect behandeld te worden, het gevoel te hebben dat er echt naar hen geluisterd wordt en niet alleen op initiatief van de hulpverlener.

Ouder word je vanzelf, opvoeder niet. Opvoeden veronderstelt dat ouders of verzorgers in staat zijn mee te werken aan de ontwikkeling van kinderen tot zelfstandige mensen. Dat lukt ouders of verzorgers niet altijd. Wij gaan uit van de onlosmakelijke band tussen ouders en kinderen, waarbij de eigen verantwoordelijkheid van ouders of verzorgers uitgangspunt is. Als opvoeden niet lukt, moeten anderen die taak tijdelijk overnemen. Dit onderscheid tussen ouderschap en opvoederschap kadert het werk van de werkers in de jeugdzorg.

Als opvoeden en opgroeien niet soepel verloopt, moeten kinderen, jongeren en ouders snel passende ondersteuning krijgen. Het lokale jeugdbeleid voorziet daarbij in een stevig fundament dat ouders en jeugdigen mogelijkheden en ondersteuning biedt. Lokaal jeugdbeleid betreft de basisvoorzieningen en heeft raakvlakken met bijna alle beleidsterreinen.

Opvoedingsvraagstukken kunnen slechts succesvol worden aangepakt door ook de economische, culturele én sociale context erin te betrekken. Het moet weer gewoon zijn om zich om andermans kinderen te bekommeren vanuit de principes van binding, perspectief en ondersteuning. Ook de Centra voor Jeugd en Gezin vervullen hierbij een belangrijke rol.

Voor jeugdigen die buiten de boot (dreigen te) vallen is er een aanvullend aanbod in de vorm van jeugd(zorg)beleid. Dat moet breder en omvattender zijn dan uitsluitend een focus op het gezin.

2.2. Importeren van oplossingen: Intensieve Pedagogische Thuishulp

De provinciale visie op jeugdzorg is in 2006 vastgesteld met de 'introdactie' van het stelsel van Intensieve Pedagogische Thuishulp (IPT). Dit stelsel gaat uit van *het brengen van oplossingen naar de jeugdige en het gezinssysteem zelf*. Daarbij gelden de volgende inhoudelijke uitgangspunten:

- De jeugdige en diens ouders staan centraal.

Hoofdstuk 2

- De begeleiding van jeugdigen en ouders is gericht op de versterking van de zelfredzaamheid. Hoofddoel is om het evenwicht tussen draagkracht en draaglast te (her)vinden.
- De uitvoering moet dichtbij de jeugdige en ouders plaatsvinden.
- De jeugdige en de ouders hebben één aanspreekpunt.
- De jeugdige en de ouders moeten zo min mogelijk belast worden met informatie die zij moeten verstrekken (een keer je verhaal doen).
- In het belang van de jeugdigen moeten ouders die geen begeleiding willen, gemotiveerd worden, aangespoord en eventueel gedwongen worden (en omgekeerd).
- Bij conflicterende belangen tussen ouders en kinderen staat het belang van het kind voorop.

Deze 'community-based' benadering blijkt veel effectiever te zijn dan institutionele zorg⁷. Hier zijn echter wel voorwaarden aan verbonden:

- Inzet van voldoende beschikbare begeleiding en hulp (interventies).
- Geen ketenzorg, maar 'hulp in huis'.
- Geen export van jeugdigen uit gezinnen en scholen, maar import van (specialistische) oplossingen in eigen omgeving.

Bij 'hulp in huis' (IPT) staat herstel van het gewone leven centraal. De ondersteuning en begeleiding is erop gericht om het probleemoplossend vermogen (de draagkracht) van de jeugdigen en/of ouders te vergroten zodat de problemen hanteerbaar worden (de draaglast). De doelen van de begeleiding zijn daardoor ingegeven. Deze worden gezamenlijk geformuleerd door de jeugdige en/of de ouders in samenspraak met de begeleider of hulpverlener. De inzet van andere partijen wordt bepaald door deze doelen. Met het concept van 'Familie Ontmoeting' worden ook de positieve krachten binnen de eigen familie benut. Als blijkt dat Intensieve Pedagogische Thuishulp (nog) niet voldoet, wordt gekozen voor zorg in een vervangend gezin (pleeggezin) voor de betreffende jeugdige. Binnen een half tot één jaar na een interventie moet duidelijk worden waar het kind of de jongere zal opgroeien. In derde instantie wordt, met uitzondering van crisissituaties of het inlassen van een rustperiode, pas een beroep gedaan op residentiële hulp.

2.3. Uitgangspunten cliëntenbeleid

De cliënt moet goede zorg krijgen, die past bij wat hij wil en bovendien moet hij weten waar die zorg te vinden is. De cliënt moet er op kunnen vertrouwen dat veiligheid en kwaliteit als hoogste prioriteit worden beschouwd. Het te voeren cliëntenbeleid sluit hier-

⁷ Presentatie prof. dr. J. Hermanns tijdens de conferentie 'integrale jeugdgezondheidszorg' op 27 september 2007 in Breda georganiseerd door de GGD West-Brabant.

op aan met de navolgende uitgangspunten:

1. het recht op beschikbare en bereikbare zorg;
2. het recht op keuze en keuze-informatie;
3. het recht op kwaliteit en veiligheid;
4. het recht op informatie, zeggenschap, dossiervorming en privacy;
5. het recht op afstemming tussen zorgverleners;
6. het recht op een effectieve, laagdrempelige klacht- en geschillenbehandeling;
7. het recht op medezeggenschap en goed bestuur.

2.4. Doelen en pijlers voor jeugdzorg

In het coalitieakkoord 'Nieuwe verbindingen' heeft het College doelen geformuleerd voor het integraal jeugdbeleid. Specifiek voor jeugdzorg zijn de doelen:

1. Door het preventieve jeugdbeleid te versterken wil de provincie de aanmeldingen van jeugdzorg met 20% doen dalen ten opzichte van de landelijke groeitrend;
2. De wachttijd voor de jeugdzorg wordt teruggebracht tot maximaal 4 weken;
3. 80% van de hulp vindt plaats in de leefomgeving van de cliënt.

Op basis van de interactieve bijeenkomsten van de afgelopen maanden wordt een vierde doel aan het jeugdzorgbeleid toegevoegd:

4. Kinderen met een indicatie voor jeugdzorg worden in principe⁸ binnen de eigen provincie opgevangen. Op dit moment hebben wij onvoldoende zicht op het aantal kinderen dat buiten de provincie verblijft. Het boven tafel krijgen van deze informatie is één van de actiepunten in 2009.

Hoofddoel is 'het eerder, sneller en beter boeken van resultaten' in de jeugdzorg door in te zetten op het terugdringen van de instroom, zorgen voor een snellere doorstroom en het verbeteren van de uitstroom en het voorkomen van terugval. Deze drie zogenaamde pijlers zijn in hoofdstuk 3 nader ingevuld.

⁸ Deze doelstelling vraagt wel om realisme. Zo is het wat betreft de schaal van Zeeland niet haalbaar om over een 'eigen' Justitiële besloten Jeuginrichting te kunnen beschikken. De intentie heeft vooral te maken met onze visie op jeugdzorg.

Hoofdstuk 2

Pijler 1 - Terugdringen instroom

De groeiende aanmeldingen van cliënten in de geïndiceerde jeugdzorg willen we terugdringen door een nog grotere inzet in het preventief jeugdbeleid. In de Task Force Jeugd Zeeland zullen we samen met de gemeenten afspraken maken over hun en onze inzet.

Pijler 2 – Snellere doorstroom

Bij deze pijler staat de nieuwe financiering van de jeugdzorg centraal. De omslag wordt gemaakt van aanbodfinanciering naar resultaatfinanciering. De zorgaanbieder krijgt mede door de globale indicatiestelling meer ruimte om flexibel in te spelen op de vraag. Tegelijk moet er zo effectief en efficiënt mogelijk worden gewerkt in het belang van de cliënt. Over de doorstroomtijden zijn in dit verband concrete afspraken noodzakelijk.

Pijler 3 – Verbeteren uitstroom en terugval voorkomen

Terug naar huis, een vervangend thuis of zelfstandig verder leven na 'de jeugdzorg' vergt voor jeugdigen voldoende ondersteuning en materiële voorwaarden. De provincie neemt initiatieven om dit samen met gemeenten, woningbouwcorporaties en zorgkantoren te realiseren.

Tegelijkertijd dient de zorg zodanig effectief te zijn dat de kans op recidive nagenoeg is uitgesloten.

Door het terugdringen van de instroom, snellere doorstroom en uitstroom en vermindering van terugval moeten structureel middelen vrijgemaakt kunnen worden om preventief jeugdbeleid structureel te kunnen versterken.

Drie pijlers voor jeugdzorgbeleid

Hoofdstuk 3

De aandachtspunten en hartenkreten die de verschillende partijen hebben geuit tijdens het interactieve traject in de vorm van interviews en een tafelmix voorafgaand aan het opstellen van dit beleidskader, krijgen een plaats in drie met elkaar verbonden pijlers. Deze drie pijlers vormen samen het fundament voor de komende vier jaar. Zij worden in onderlinge samenhang uitgevoerd. Elke pijler afzonderlijk uitvoeren heeft onvoldoende effect om de problemen structureel op te lossen. Het gaat om drie stevige pijlers waarbinnen de provincie samen met de andere partijen haar ambities kan waarmaken en jaarlijks in concrete en afrekenbare resultaatafspraken kan vertalen.

3.1 Pijler 1 – Terugdringen instroom

Inleiding

De instroom van cliënten in de geïndiceerde jeugdzorg stijgt al jaren. Het quick scan onderzoek naar de ontwikkeling van de vraag naar jeugdzorg van Van Montfoort⁹ concludeert dat er geen 'onterechte' vragen naar geïndiceerde jeugdzorg bij Bureau Jeugdzorg terecht komen. Wel was voor een deel van de cliënten de geïndiceerde zorg niet nodig geweest als er eerder en sneller met lichtere interventies hulp was geboden. Een deel van de vragen is dus onnodig zwaarder geworden. Daarnaast blijkt dat er onvoldoende beschikbaar voorliggend aanbod is.

In ons collegeakkoord 'Nieuwe verbindingen' is één van de doelen dat het versterken van het preventieve jeugdbeleid de aanmeldingen jeugdzorg met 20% doet dalen ten opzichte van de landelijke groeitrend.

Opvoeding is in de eerste plaats de verantwoordelijkheid van de ouders. Ondersteuning van ouders bij hun eigen rol is een maatschappelijke verantwoordelijkheid. De provincie wil samen met de gemeenten een pedagogische en sociale infrastructuur creëren, die optimaal functioneert en van hoge kwaliteit is. Hulp mag niet gehinderd worden door arbitraire leeftijdsgrenzen, een gebrek aan beschikbare interventies of coördinatie of een onduidelijke verantwoordelijkheidsverdeling.

Die ondersteuning dient zich vooral te richten op het versterken van het ouderschap en het herwinnen van eigen kracht. Uiteraard staat daarbij de veiligheid van het kind voorop.

Centraal staan vragen als: wat is er aan de hand? Wat is de oplossing? Wat zijn mogelijkheden? Wat kan de ouder/opvoeder, de jeugdige zelf doen? En wat is (verder) nodig aan faciliteiten om dat mogelijk te maken? Als blijkt dat het kind is aangewezen op provinciale jeugdzorg, moet de doorgeleiding vanuit het Centrum voor Jeugd en Gezin naar Bureau Jeugdzorg drempelloos verlopen. Als het nodig is, moet zorg snel en zonder bureaucratie verkrijgbaar zijn.

⁹ Quickscan naar de vraag naar jeugdzorg in de provincie Zeeland'. Adviesbureau Van Montfoort. Woerden, oktober 2007. Mr. Dr. A.J. van Montfoort e.a.

Hoofdstuk 3

Naast de toename van de vraag en de zwaarte van de hulpvragen zorgt de huidige praktijk van indicatiestelling ook voor druk op de sector. De indicatiestelling is nog teveel gericht op het bestaande provinciale aanbod en biedt te weinig ruimte voor flexibiliteit. Het ongewenste effect hiervan kan zijn, over een langere periode bekeken, dat de hulp verhoudingsgewijs te zwaar is geworden.

Om de instroom en zorgzwaarte terug te dringen zetten wij de komende jaren in op:

1. **Preventie en vroegsignalering.** Omdat de gemeenten in de eerste plaats verantwoordelijk zijn voor het preventieve jeugdbeleid zijn zij onze belangrijkste samenwerkingspartners. Dit geldt in het bijzonder ook voor de aanpak van de kindermishandeling.
2. Daarnaast wordt het **indicatiebeleid aangepast.** Een globalere indicatie geeft de zorgaanbieder meer ruimte om de zorg zo flexibel en gedifferentieerd mogelijk te laten zijn, zodat zorgtrajecten op maat zijn gesneden en gemiddeld lichter en korter kunnen zijn dan nu het geval is.
3. Invoering van **Signs of Safety** in combinatie met het versterken van het benutten van het eigen probleemoplossende vermogen van cliënten in de vorm van **Familie Ontmoetingen.**
4. Om gericht en tijdig te kunnen reageren op 'vraagtrends' in de jeugdzorg, meer zicht te krijgen op risicofactoren en beschermende factoren en een scherper beeld te krijgen van risicogroepen en plaatsen (gemeenten, wijken) investeren wij extra in het verzamelen en analyseren van beleidsinformatie.

3.1.1 Inzet op preventie en vroegsignalering

Met preventie bedoelen we hier zowel het nemen van maatregelen om problemen te voorkomen als het bieden van hulp en begeleiding die voorafgaan aan geïndiceerde zorg.

Ontwikkeling Centra voor Jeugd en Gezin

Binnen de Task Force Jeugd Zeeland hebben wij bestuurlijk afspraken gemaakt met de gemeenten over preventie: het zo vroeg mogelijk opsporen en verhelpen van problemen van kinderen en gezinnen, zodat zwaardere problemen en hulp voorkomen worden. Deze boodschap vindt duidelijk zijn weerslag in de vorming van de Centra voor Jeugd en Gezin (CJG) op gemeentelijk niveau. Het CJG steekt in op vroegtijdig signaleren, beoordelen en interveniëren: laagdrempelig, dichtbij huis en zo nodig een naadloze aansluiting tussen CJG en Bureau Jeugdzorg. Wij stimuleren deze ontwikkeling met menskracht en middelen in de vorm van drie regionale pilots waarin conceptontwikkeling, instrumentontwikkeling en voorbeelden worden ontwikkeld voor de andere gemeenten. Uitwisseling van kennis en ervaring is daarbij belangrijk. Zeeland zet sterk in op versterking van het voorliggende veld. Hierdoor kunnen bij de geïndiceerde zorg middelen vrijvallen, die dan vervolgens structureel ten gunste van het voorliggende veld kunnen komen. Hiervoor is overleg noodzakelijk met het Ministerie voor Jeugd en Gezin, omdat de jeugdzorgmiddelen nu nog zijn geoormerkt. Hierdoor wordt structureel een omslag bewerkstelligd van herstel- naar voorkomenbeleid. Dit is een belangrijke stimulans voor gemeenten om werk te maken van preventie.

Hoofdstuk 3

Binnen de Taskforce Jeugd Zeeland maken wij afspraken met de gemeenten over de uitbreiding van voldoende beschikbare lichte interventies.

Wij hebben het voornemen om vanaf 2009 te starten met de voorbereiding van één gemeenschappelijk Zeeuws beleidskader jeugd dat is opgesteld door gemeenten en provincie.

Schooluitval

In het primair onderwijs is het aandeel kinderen met extra risico op onderwijsachterstanden (leerlinggewicht groter dan 0), de laatste jaren in Zeeland gedaald. Toch blijven gerichte inspanningen nodig op het vlak van taal en sociale en emotionele ontwikkeling. In het voortgezet onderwijs speelt onder meer de problematiek van schoolverzuim en schooluitval. De aanpak van schooluitval is een belangrijk aandachtspunt binnen ons integraal jeugdbeleid.

Aansluiting jeugdzorg – CJG – Zorg AdviesTeams (onderwijs)

De provinciale jeugdzorg moet goed aansluiten op de aanpak van de CJG's. Het gaat zowel om de rol van Bureau Jeugdzorg als om de rol van de provinciale zorgaanbieders. Samen met de gemeenten scheppen wij voorwaarden om de indicatiestelling te stroomlijnen, het concept 'één kind/één gezin, één plan' mogelijk te maken en vraagstukken van zorgcoördinatie en doorzettingsmacht effectief te organiseren.

Onze ambitie is ook hier vroegtijdige signalering en snel reageren op problemen. Naast het consultatiebureau is het onderwijs de enige plaats waar alle kinderen worden gezien en contact is met hun ouder(s) of opvoeders. Hierdoor is het onderwijs bij uitstek in staat om problemen vroegtijdig te signaleren. De ZAT's vervullen daarin een belangrijke rol.

Invoeren verwijsindex

Vanaf 2009 zijn alle gemeenten in Zeeland aangesloten op de Verwijsindex Risicjongeren. De Verwijsindex Risicjongeren brengt risicomeldingen van hulpverleners, zowel binnen gemeenten als over gemeentegrenzen heen, bij elkaar en informeert hulpverleners onderling over hun betrokkenheid bij jongeren. De koppeling met de landelijke verwijsindex wordt gewaarborgd.

Verbeteren van de diversiteit in de toegankelijkheid en het bereik van de jeugdzorg

Niet alle kinderen worden op dit moment tijdig en adequaat bereikt. De doelgroep is onvoldoende op de hoogte van het aanbod of wil er geen gebruik van maken. Anderzijds zijn instellingen onvoldoende toegerust om effectief te kunnen inspelen op specifieke behoeften en culturele achtergronden. De ambitie is dat alle jongeren en hun ouders eerder worden bereikt. Hiervoor hanteren we drie aangrijpingspunten:

Hoofdstuk 3

1. bereik van de doelgroep (voorlichting);
2. toegankelijkheid (specifiek aanbod, diversiteit en scholing medewerkers);
3. het integreren van culturele diversiteit in het reguliere beleid.

Dit geluid komt ook vanuit de cliëntenorganisaties.

Herziening AWBZ

Op 13 juni jl. heeft het Kabinet zijn visie op de langdurige zorg geschetst. De kern is dat de AWBZ weer gericht zal worden op de groep mensen met ernstige beperkingen in hun dagelijks leven voor wie de AWBZ oorspronkelijk is bedoeld. In de brief aan de Tweede Kamer heeft de Staatssecretaris van VWS een nadere invulling gegeven van de beperking van de aanspraak op de functie begeleiding. De functie begeleiding wordt omgevormd tot een aanspraak die bedoeld is voor mensen die zonder deze hulp een grote kans hebben op ongewenste intramuralisering of verwaarlozing.

De Staatssecretaris erkent dat het door de nu voorgestelde maatregelen in de AWBZ mogelijk is dat de vraag naar jeugdzorg toeneemt. Op dit moment wordt in de jeugdzorg veelvuldig voor AWBZ begeleiding geïndiceerd in de vorm van een persoonsgebonden budget (pgb's). In IPO-verband zal aandacht worden gevraagd over de mogelijke afwentelingseffecten voor de jeugdzorg. Deze ontwikkeling kan van grote negatieve invloed zijn op de doelstelling om 20% minder instroom in de jeugdzorg te behalen.

Aanpak van Kindermishandeling

De provincie Zeeland heeft zich eind april 2008 formeel verbonden aan het realiseren van sluitende afspraken tussen partners rondom de aanpak van kindermishandeling. Dat betekent concreet dat de inspanningen van Bureau Jeugdzorg/AMK aansluiten op het per regio op te stellen plan sluitende aanpak kindermishandeling, dat gestart wordt met het Landelijk Actieprogramma Aanpak Kindermishandeling (LAAK)¹⁰ en dat er afspraken worden gemaakt over het realiseren van passende zorg voor kinderen die slachtoffer zijn van kindermishandeling dan wel voor gezinnen waar kindermishandeling heeft plaatsgevonden. Onderdeel van deze afspraken is de afstemming en samenhang in de geïndiceerde zorg: provinciale jeugdzorg en de verzekerde zorg (Jeugd GGZ en Jeugd LVG).

¹⁰ De landelijke uitrol van de zogenaamde RAAK-methode zal in samenhang worden uitgevoerd met bestaande programma's als LAAK en Beter Beschermd, aldus minister Rouvoet. LAAK kent twee ambities: verkorten van de doorlooptijd tussen melding en start hulpverlening en het doen van onderzoek naar de veiligheidsbeleving van kinderen/jeugdigen in de zorg.

¹¹ Vanaf 2006 werken Bureau Jeugdzorg, Raad voor de Kinderbescherming, Stichting AZZ en de rechtbank aan verbeteringen van de jeugdbescherming binnen het landelijk beleidsprogramma Beter Beschermd. Dit programma beoogt zowel kwaliteitsverbetering in wetgeving als in de uitvoeringspraktijk van de Jeugdbescherming. De pilot heeft een aantal kwalitatieve inzichten opgeleverd naast 'een nieuwe norm' voor doorlooptijden.

De resultaten van de pilot 'Stroomlijnen'¹¹ worden verbonden met het respectievelijk Landelijke en Regionale Actieprogramma Aanpak Kindermishandeling (LAAK en RAAK). In 2008 is door het rijk aan de gemeente subsidie beschikbaar gesteld voor het aanstellen van een regiocoördinator RAAK. Deze coördinator RAAK heeft de opdracht om een regionaal plan sluitende aanpak kindermishandeling op te stellen. Daarbij moet de aanpak kindermishandeling aansluiten op de Centra voor Jeugd en Gezin i.o., de zorgstructuren rond het onderwijs en het justitieel casusoverleg en waar mogelijk verbinding met de aanpak van huiselijk geweld. Wij zullen overleg voeren over de inzet van en aansluiting met de geïndiceerde vormen van zorg bij de aanpak van kindermishandeling.

3.1.2 Ontwikkelingen indicatiestelling

Kinderen en gezinnen dienen zo snel mogelijk de juiste zorg te krijgen. Daarbij past een globalere indicatiestelling beter dan een gedetailleerde indicatiestelling. Een globalere indicatiestelling, op zorgzwaarte, biedt ruimte voor maatwerk in zorgaanbod. Omvang en duur van de zorg wordt door de zorgaanbieder bepaald.

De indicaties maken het mogelijk dat in het hulpplan:

- de zorg zo licht, zo kortdurend en zo dicht mogelijk bij huis is, onder waarborging van de veiligheid van het kind;
- uitgegaan wordt van het beginsel dat residentiële zorg een tijdelijke onderbreking van een ambulante traject is;
- het hele gezinssysteem wordt betrokken (waar dat relevant is);
- optimaal gebruik wordt gemaakt van het eigen probleemoplossend vermogen van de cliënt;
- de eventueel benodigde hulp en begeleiding aanvullend op de geïndiceerde jeugdzorg (intersectoraal) is opgenomen.

De indicaties zijn gebaseerd op de 8 zorgcategorieën die in het kader van de nieuwe landelijke financieringssysteem van kracht zijn.

Integraal indiceren

De integraliteit van de toegang tot de jeugdzorg wordt in Zeeland steeds meer praktijk. Zo is verlegging van de cliëntenstroom naar de jeugd-GGz van de huisarts naar Bureau Jeugdzorg in een ruime meerderheid van de zaken aan de orde. De overgang van de kortdurende behandeling in het kader van de jeugd-GGz zal echter niet bijdragen aan de beoogde voortgang van de overheveling van de toegangstaken tot de jeugd-GGz naar BJz¹².

Eind 2008 is het Bureau Jeugdzorg getraind in het kader integraal indiceren. Bureau Jeugdzorg is dan toegerust om voor jeugdzorg, speciaal onderwijs en AWBZ integraal te indiceren. Deze werkwijze is cliëntvriendelijker omdat het geïntegreerde traject met één begeleider kan worden gelopen, gecombineerde zorgvragen worden gesignaleerd en beschikbare informatie wordt gedeeld.

¹² Per 1 januari 2007 geeft in het zorgverzekeringsstelsel een indicatie van Bureau Jeugdzorg geen 'recht' op zorg, maar een 'aanspraak ten opzichte van de verzekeraar'.

Hoofdstuk 3

Na landelijke besluitvorming zal Bureau Jeugdzorg zo snel mogelijk moeten zijn toegerust om de indicatiestelling voor bijvoorbeeld LVG en/of speciaal onderwijs uit te voeren.

Doorontwikkeling methodiek Verbetering Indicatiestelling Bureaus Jeugdzorg (VIB),

Conform de Wet op de jeugdzorg indiceert Bureau Jeugdzorg voor een breed scala aan problemen voor een breed scala aan oplossingen. Binnen het bureau is het de medewerker Toegang die de kwaliteit moet leveren. Cliënten verwachten een deskundig en betrokken persoon. Iemand die het klappen van de zweep kent. Je kind vertrouwt je tenslotte niet zomaar aan iedereen toe. Kwaliteit is dus vereist. Het project Verbeteren Indicatiestelling Bureaus Jeugdzorg (VIB) is een belangrijke stap in de richting van kwaliteit en éénduidige werkwijze binnen de bureaus als het gaat om het stellen van indicaties. De inzet van hulpmiddelen bij de taxatie van de veiligheid van het kind speelt hierin ook een belangrijke rol. In 2009 werken alle medewerkers van Bureau Jeugdzorg met de methodiek van VIB. Bureau Jeugdzorg differentieert in het proces van indicatiestelling en zorgtoewijzing, afhankelijk van de complexiteit van de problematiek. Eenvoudige of eenduidige vragen kunnen veelal met een lichte procedure volstaan.

3.1.3 Signs of Safety

Wij willen de methodiek Signs of Safety breed inzetten in de jeugdzorg en de voorliggende voorzieningen. Met Bureau Jeugdzorg zijn hierover reeds afspraken gemaakt.

Signs of Safety is een methodiek die erop gericht is om voor kinderen in onveilige gezinssituaties oplossingen te vinden die leiden tot meer veiligheid. Met Signs of Safety worden de ouders tot partners gemaakt. Signs of Safety biedt een beproefde werkwijze om te komen tot de ontwikkeling en uitvoering van een veiligheidsplan voor kinderen. In het veiligheidsplan worden zowel de zorgpunten en gevaren als de sterke kanten en positieve krachten in het gezin verwerkt in een actieplan met concrete doelstellingen over wat er moet gebeuren om voor de kinderen een veilige situatie te bewerkstelligen. Signs of Safety geeft grenzen voor de veiligheid aan, zodat bepaald kan worden wanneer de situatie zo onveilig is dat kinderen extra bescherming nodig hebben en eventueel uit huis geplaatst moeten worden.

3.1.4 Familie Ontmoeting

Wij vinden dat het eigen probleemoplossend vermogen van ouders, kinderen en jongeren en van hun sociale omgeving veel meer benut kan worden mits het verantwoord en veilig is voor het kind. Daarom zetten wij verder in op het aanbieden van Familie Ontmoeting in combinatie met 'Signs of Safety'.

In het rapport van Van Montfoort wordt 'goed genoeg' ouderschap als thema aangekaart. In essentie gaat het om de kunst om een zo goed mogelijk onderscheid te maken tussen problemen die kunnen worden opgelost door informele steun rond een gezin en door de maatschappelijke verbanden (zoals de buurt, familie, vrienden, verenigingen, kerk) en de problemen die intensieve profes-

sionele zorg nodig hebben. Wij zullen vanuit de Task Force Jeugd initiatieven om over deze kwestie met elkaar in debat te gaan van harte ondersteunen.

Signs of Safety en Familie Ontmoetingen in voortraject

Wij stimuleren gemeenten en gemeentelijke/regionale voorzieningen (CJG, AMW, thuiszorg, Agathos) om ook in het voortraject van de zorg Signs of Safety en Familie Ontmoeting in te zetten.

Beschikbaarheid en professionalisering Pleegzorg

Pleegzorg zal altijd in voldoende mate beschikbaar moeten zijn. Belemmerende factoren voor (potentiële) pleeggezinnen worden waar mogelijk weggenomen en gewerkt wordt aan verdere professionalisering. Het is dus ook van belang om te investeren in pleegouders. Sinds maart 2006 subsidieert de provincie de Stichting Pleegouderssupport Zeeland (SPZ).

SPZ zet zich in voor de belangen van alle pleegouders in onze provincie. In de afgelopen jaren heeft SPZ duidelijk gemaakt dat er een aantal belangrijke verbeteringen en investeringen nodig is om pleegouders adequaat te ondersteunen in hun taak als opvoeders.

3.1.5 Kwaliteit en tijdigheid beleidsinformatie

Wij willen als financier en regisseur van de jeugdzorg tijdig en periodiek weten wat de inspanningen aan resultaten opleveren. Daarvoor willen wij regelmatig beschikken over informatie van Bureau Jeugdzorg en de zorgaanbieders. Het gaat dan om informatie over instroom, doorstroom, uitstroom en wachtlijstgegevens op basis waarvan wij ons beleid en de resultaten daarvan kunnen vergelijken met voorgaande jaren, maar ook met prestaties van andere provincies en grootstedelijke regio's én om tussentijds te kunnen bijsturen.

Eén van de acties in dit verband is het project 'Verbetering beleidsinformatie jeugdzorg: *Beter, Anders en Minder*'. Hiermee spelen Rijk, IPO en de MO-groep in op een verbetering van de beleidsinformatie in de jeugdzorg. Doel van het project is ervoor te zorgen dat Bureau Jeugdzorg en zorgaanbieders op een eenduidige en minder belastende manier de beleidsinformatie provinciale jeugdzorg aanleveren, die van een zodanige kwaliteit is, dat de betrokken partijen in de sector (IPO, Rijk) met deze informatie kunnen sturen op basis van hun taken en verantwoordelijkheden. Wij participeren in dit traject. Voorts zetten we het voor ons door INITI8 ontwikkelde simulatiemodel in als instrument om de sturing verder te verbeteren en inzicht te verwerven in trends en ontwikkelingen in de Zeeuwse jeugdzorg.

Hoofdstuk 3

3.2. Pijler 2 – Snellere doorstroom

Inleiding

De beschikbare middelen om de geïndiceerde jeugdzorg te realiseren zijn niet evenredig meegegroeid met de toename van de vraag. Desondanks heeft de ontwikkeling van nieuwe, vooral ambulante zorgvarianten ervoor gezorgd dat de geïndiceerde jeugdzorg in de afgelopen jaren meer kan verwerken. Toch draagt onvoldoende doorstroom bij aan de (toename) van wachtlijsten of jeugdigen die (te lang) op een verkeerde plek verblijven. Voldoende doorstroom biedt ruimte voor nieuwe instroom. Hiermee kan ook voorkomen worden dat cliënten louter vanwege wachten op zorg, gebruik moeten maken van crisiszorg en kan capaciteit van de jeugdzorg aanzienlijk toenemen.

Het Rijk en de provincies hebben zeer recent afspraken gemaakt over de productie over 2008 en 2009. Zowel Rijk als provincies zetten extra budget in. Wij gaan de komende jaren over op een andere sturings- en financieringsfilosofie, waarbij niet het 'hoe' maar het 'wat' telt, het effect voor de cliënt telt (zie ook hoofdstuk 4).

Wij gaan voorwaarden creëren en prikkels inbouwen om de doorstroom te verbeteren. Deze dienen erin te resulteren dat de gemiddelde wachttijd voor geïndiceerde jeugdzorg per 2011 is teruggebracht naar maximaal 4 weken. De huidige geaccepteerde wachttijden gaan uit van een periode van 9 weken.

Het gaat om de volgende thema's:

1. **Financiering van prestaties:** wij gaan naar een financieringssysteem waarbij het boeken van resultaten bepalend is. De zorgaanbieder(s) zien wij als maatschappelijk ondernemer die de geboden ruimte benut als positieve prikkel tot modernisering van de sector.
2. **Methodische vernieuwing:** evidence-based werken moet samengaan met vraaggericht werken.
3. **Cliënt en kwaliteit:** meer nadruk op onafhankelijke cliëntondersteuning op maat en op toetsing van de kwaliteit van de zorg.
4. **Professional en kwaliteit:** meer ruimte voor professionals om hun beroep zo goed mogelijk uit te voeren.
5. **Intersectorale samenwerking:** oplossingen worden verbonden met de vraag, dwars door schotten heen, met hoofdaanemers en onderaanemers. Zij werken samen op basis van het principe 'één kind/één gezin, één plan'.

3.2.1 Financiering van prestaties

Op termijn zal bij het maken van prestatieafspraken niet langer 'zorgeenheden' worden ingekocht, maar zorgtrajecten (oplossingen) voor een x-aantal jeugdigen. Dat levert een jaarbudget op. Voor dat jaarbudget helpt de zorgaanbieder een aantal jeugdigen dat op jaarbasis overeengekomen is. De provincie zal deze lijn uiteraard volgen.

De afspraken die gemaakt zijn over de invoering van prestatie-indicatoren gebruiken wij bij het maken van prestatieafspraken met Bureau Jeugdzorg en de zorgaanbieder (zie bijlage 4). Deze omslag zal van alle partijen in de komende jaren de nodige inspanningen vergen.

Wij houden er verder rekening mee dat er sprake zal zijn van een overgangperiode, waarbij afspraken worden gemaakt over de bekostiging van de jongeren die op dat moment al in zorg zijn.

Aanpak regeldruk

Professionals in de jeugdzorg krijgen ruimte om hun beroep zo goed mogelijk uit te voeren. Dit betekent dat wij de ervaren regeldruk en onnodige bureaucratie terugdringen. Dat geldt zowel voor ouders, kinderen als professionals in de hele jeugdketen. Wij hebben daarover in het kader van het landelijke actieprogramma 'Aanpak beleefde regeldruk' met de minister voor Jeugd en Gezin een convenant gesloten met de afspraak dat de ervaren regeldruk in 2011 in de Zeeuwse jeugdzorg voor cliënten en professionals met 25% moet zijn verminderd. De effecten hiervan zijn terug te vinden in: snellere hulp, geen dubbele uitvraag en minder formulieren om in te vullen. Het werken volgens het principe van 'één kind/één gezin, één plan, één verantwoordelijke' en de ontwikkeling naar integraal indiceren voor jeugdzorg én speciaal onderwijs dragen hieraan bij.

3.2.2 Methodische vernieuwing

In Nederland zijn nog maar weinig kwalitatief goede onderzoeken gedaan naar de effectiviteit van interventies¹³ in de jeugdzorg. Er bestaat nog nauwelijks kennis over het effect van jeugdzorg in relatie tot de toegepaste methode. In de afgelopen jaren is landelijk gestart met een databank waarin interventies zijn opgenomen die op z'n minst theoretisch goed onderbouwd zijn en interventies waarvan onderzoek de effectiviteit heeft aangetoond. De databank wordt gebouwd en onderhouden door het Nederlands Jeugdinstituut in samenwerking met een groot aantal partners. Om de effectiviteit te verhogen zal de provincie stimuleren dat de Jeugdzorg in Zeeland in toenemende mate gaat werken met methoden die het effect van de zorg inzichtelijk kunnen maken. Op termijn zal dit door middel van subsidievoorwaarden worden afgedwongen, mits voldoende effectieve methodieken voorhanden zijn. Toepassing van deze methodieken moet ondersteunend zijn aan het werk van professionals.

Evidence-based werken moet daarom samengaan met vraaggericht werken. Wat kortweg wil zeggen: er moet echt geluisterd worden naar cliënten, ze moeten zich serieus genomen voelen. Vanuit het 'eigen kracht-denken' worden bewezen technieken (zoals FFT, MST, Triple P etc.) geïntegreerd in het IPT-model. Dit principe zal zijn doorwerking moeten krijgen in het bestaande residentiële aanbod.

¹³ Boendermaker, van der Veldt en Booy, 2003.

Hoofdstuk 3

3.2.3 Cliënt en kwaliteit

Prestatie-indicatoren

In het indicatiebesluit van Bureau Jeugdzorg staan duidelijke, toetsbare doelen geformuleerd. De zorgaanbieder gaat aan de slag met het realiseren van de doelen en draagt daarmee verantwoordelijkheid voor het behalen van resultaten. Het behalen van de doelen wordt getoetst door Bureau Jeugdzorg in samenspraak met de cliënt. De afspraken die gemaakt zijn over de invoering van prestatie-indicatoren¹⁴ gebruiken wij bij het maken van prestatie-afspraken met Bureau Jeugdzorg en de zorgaanbieders (zie bijlage 4).

HKZ-certificering

Het certificatieschema geldt zowel voor de toegangsfunctie van het Bureau Jeugdzorg tot de justitiële jeugdzorg als voor de aanbieders van geïndiceerde jeugdhulpverlening en jeugd-geestelijke gezondheidszorg. Voldoen aan de normen leidt tot afgifte van een HKZ-ISO certificaat, dit wordt periodiek gecontroleerd.

Casemanagement op maat

Wij maken met Bureau Jeugdzorg vanaf 2009 hernieuwde afspraken over de wettelijke taken van Bureau Jeugdzorg met betrekking tot het voeren van casemanagement (regie). Daarbij gelden als uitgangspunten de veiligheid en ontwikkelingskansen van de jeugdige en een efficiënte inrichting van de werkwijze waarbij voldaan wordt aan de eisen van de Wet op de jeugdzorg.

Cliëntenparticipatie

In de Wet op de jeugdzorg staat de cliënt centraal. De provincie ziet het als haar taak om de positie van de cliënt verder te versterken door middel van het ondersteunen van collectieve en individuele belangenbehartiging en ziet toe op onderlinge samenwerking en samenhang. We zetten blijvend in op subsidiëring van het Klaverblad voor het ondersteunen van het Zeeuws Platform Cliënten in de Jeugdzorg (ZPCJ), ondersteuning van AZZ en BJZ in het voeren van een cliëntenbeleid en voor het uitvoeren van de functie van cliënt-vertrouwens-persoon. We zetten in op structurele subsidiëring van Pleegouderssupport. AZZ heeft een cliënten-, jongeren- en pleegouderraad en voert een actief beleid om tot structurele participatie van jongeren te komen. Bij Bureau Jeugdzorg lukte het tot op heden

¹⁴ Vier kerndoelen zijn geformuleerd:

1. De hulpvragen van cliënten zijn beantwoord
2. De autonomie van de cliënten is versterkt
3. De veiligheid van de jeugdige is hersteld
4. De jeugdige vormt geen bedreiging voor de veiligheid van de samenleving

niet om een cliëntenraad te vormen, maar er zijn afgelopen beleidsperiode diverse initiatieven genomen om de inbreng van cliënten mee te nemen. Initiatieven om een cliëntenraad op te zetten zijn gestruikeld omdat de aard van de werkzaamheden niet goed passen met de aard en doelstelling van een cliëntenraad en jongerenraad maar het blijft wel het streven. BJJ en AZZ hebben beiden een klachtencommissie die jaarlijks rapportages leveren die tot verbeteringen van het (cliënten)beleid kunnen leiden. Ook de rapportage van de werkzaamheden van de cliëntvertrouwenspersoon heeft een signaalfunctie die kan leiden tot verbeteracties.

Verbetering jeugdbeschermingsketen

Binnen het landelijk programma 'Beter Beschermd' is het doel om de kwaliteit van de jeugdbescherming te vergroten. Dit betekent dat jeugdigen efficiënt beschermd worden als zij in hun ontwikkeling worden bedreigd of als er ernstige vermoedens zijn van bedreiging in de opvoeding. Het streven is te komen tot één landelijke werkwijze voor samenwerking in de jeugdbeschermingsketen. Met deze werkwijze wordt snellere besluitvorming gerealiseerd en komt de noodzakelijke hulp sneller beschikbaar, waarmee de doorlooptijd in de jeugdbeschermingsketen aanzienlijk verkort wordt. In onze provincie is deze werkwijze al ver ontwikkeld.

Deltaplan

Het 'Deltaplan' is een verbeterde werkwijze voor de gezinsvoogd. Binnen dit plan wordt ingestoken op meer contact met het gezin door middel van een verlaagde caseload van 15 ondertoezichtstellingen per fte in combinatie met een methodiek die leidt tot kwaliteitsverbetering van het werk van de gezinsvoogd. Eind 2008 zal Bureau Jeugdzorg voldoen aan de gestelde norm voor de verlaging van de caseload voor de gezinsvoogdij naar een gemiddelde van 1:15 cliënten.

Professionalisering voogdij

Professionele uitvoering van voogdijwerk levert een belangrijke bijdrage aan de effectiviteit van jeugdbescherming. Kwaliteitsverbetering beoogt helderheid voor alle betrokkenen over de taken voor de uitoefening van de voogdij en de wijze waarop deze wordt uitgevoerd. Wij zien er op toe dat iedere voogdijwerker vanaf het voorjaar van 2009 in deze nieuwe methodiek wordt geschoold.

Familie Ontmoeting tijdens geïndiceerde zorg

De versterking van de eigen kracht van het cliëntstelsel door middel van het organiseren van een Familie Ontmoeting willen wij ook tijdens 'reguliere inzet van hulp' stimuleren en hierin investeren. Veiligheid van het kind staat hierbij altijd voorop.

Inspectie jeugdzorg

Met de komst van de Minister voor Jeugd en Gezin in 2007 is Integraal Toezicht Jeugdzaken (ITJ), ondergebracht bij de Inspectie jeugdzorg.

Hoofdstuk 3

Met de samenvoeging van ITJ en Inspectie jeugdzorg is met name het toezicht op (de samenwerking in en om) de Centra voor Jeugd en Gezin een belangrijk en nieuw onderdeel van het programma.

De Inspectie wil toe naar een andere manier van toezicht houden. Aan de hand van risico-indicatoren wil de Inspectie informatie verzamelen en zicht krijgen op onveiligheid van kinderen in de jeugdzorg. Om te bepalen welke informatie de Inspectie moet verzamelen om zicht te krijgen om mogelijke risico's, heeft ze instellingen en jongeren hierop bevraagd. De nu vastgestelde risicofactoren (20) zijn bruikbaar voor justitiële jeugdinrichtingen, de gesloten jeugdzorg en de residentiële instellingen. De Inspectie wil ook risicogestuurd toezicht voor de Bureaus Jeugdzorg, ambulante jeugdzorg en de pleegzorg inrichten.

3.2.4 Professional en kwaliteit

Professionals in de jeugdzorg moeten ruimte krijgen hun beroep zo goed mogelijk uit te voeren. Dat betekent onder andere dat zij in het primaire proces zoveel mogelijk gevrijwaard blijven van activiteiten die de situatie van kinderen, jongeren en hun opvoeders(s)/verzorger(s) niet of nauwelijks verbeteren. Het gaat dan niet alleen om administratieve verplichtingen of het volgen van procedures en richtlijnen. Professionals moeten 'outreaching' kunnen werken en hierbij het belang van het kind voorop kunnen stellen.

Ruimte en reflectie voor professionals

Een goede hulpverlener kan niet zonder ondersteuning met expertise, werkbegeleiding, uitwisseling van ervaringen, het op peil brengen en houden van de vereiste competenties en feedback én een goed werkklimaat in een stimulerende werkomgeving. Goede ondersteuning motiveert om resultaten te boeken en tijd te hebben voor eigen ontwikkeling. Het draagt ertoe bij dat hulpverleners in de jeugdzorg actief, vasthoudend en krachtig kunnen opereren.

Het 'Actieplan Professionalisering' voor de jeugdzorgsector sluit hierop aan. Dit heeft onder andere tot doel het bereiken van een betere afstemming tussen de vereiste competenties van professionals in opleidingen en instellingen voor jeugdzorg. Daarnaast moet de invoering van een tuchtrecht zorgen voor onderlinge toetsing van het werk. Ook lidmaatschap van een beroepsvereniging wordt benoemd, dit draagt bij aan verdere professionalisering van de jeugdzorg. Hier ligt een belangrijke opgave voor de werkgevers, werknemers en beroepsorganisaties.

Voldoende en goed gekwalificeerd personeel

Ook in de jeugdzorg is gerichte aandacht nodig om de kwaliteit in de toekomst op het gewenste niveau te behouden en te krijgen. Dit betekent zorgdragen voor voldoende en goed gekwalificeerd personeel in de jeugdzorg. Afgeleid uit de prognose in de vraagontwikkeling moet duidelijk worden hoeveel personeel en met welke kwalificaties en competenties voor de jaren 2009-2012 nodig zijn. Daarvoor is een goede aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt in de jeugdzorg noodzakelijk.

Hoofdstuk 3

3.2.5 Intersectorale samenwerking

Als het kind werkelijk centraal staat, moet er sprake zijn van een integrale aanpak en van samenwerking tussen verschillende disciplines. Dwars door domeinen en over grenzen heen. Niet langer zijn organisaties, verantwoordingslijnen en geldstromen bepalend voor de inrichting van de hulpverlening. Met een integrale aanpak voorkomen de instellingen dat kinderen, jongeren en hun ouders met teveel instanties te maken krijgen. Dat geldt voor de organisaties binnen de jeugdzorg, maar ook daarbuiten. Het is goed dat er in onze provincie een toenemend aantal initiatieven is om (intersectorale) samenwerking vorm te geven. Deze initiatieven ontstaan vanuit het besef dat er jongeren tussen wal en schip kunnen vallen door de schotten die er in de jeugdzorg bestaan of dat er kans is op terugval als er na hulpverlening een vangnet ontbreekt. Samenwerking is daarbij belangrijk en vooral niet vrijblijvend. Succes zorgt voor commitment en voor draagvlak. Als samenwerking rendement oplevert en effect heeft, is aanvullende financiering makkelijker te vinden.

Principe één kind/één gezin, één plan

Een deel van de cliënten heeft te maken met meervoudige en complexe problematiek. Dat betekent dat meerdere instanties betrokken zijn bij hetzelfde gezin. In deze gevallen onderstrepen wij het voornemen van het rijk om te werken volgens het principe één kind/één gezin, één plan. Als een kind of een gezin problemen heeft op meerdere leefgebieden, moeten in het indicatiebesluit van Bureau Jeugdzorg verwijzingen staan naar de zorgsectoren waar de jeugdzorgaanbieder in het betreffende zorgtraject mee moet samenwerken. Inspanningen op andere gebieden moeten deel uitmaken van de hulpplannen van de provinciale jeugdzorgaanbieder. Het gaat hierbij zowel om andere aanbieders in de zorgsector als woningbouwcorporaties, onderwijsinstellingen, maatschappelijk werk of sociale diensten. Hier is ook de verbinding tussen volwassenenzorg en jeugdzorg aan de orde.

Initiatieven intersectorale samenwerking

Het persoonsgebonden budget biedt ouders binnen de gezondheidszorg relatief ruime mogelijkheden om zelf de zorg voor hun kinderen te organiseren of in te kopen. Ook in onze provincie bestaan initiatieven op dit gebied. Afhankelijk van het cliënttraject (portfolio) kunnen verschillende vormen van zorg ingezet worden, naast en na elkaar. Dit vraagt om flexibele organisaties die kunnen inspelen op wat nodig is, vanuit de cliënt gezien én vanuit de thuissituatie gezien. Deze manier van werken vraagt van de provincie, zorgkantoren, gemeenten en ministerie dat zij afspraken maken over de beschikbaarheid van 'cliënttrajecten'/budgetten en de wijze waarop substitutie tussen de sectoren kan plaatsvinden. Wij zullen de mogelijkheden hiertoe samen met de betrokken instanties onderzoeken.

Afspraken financiers/uitvoerende instanties

'Resultaat voor het kind is wat ons bindt' heeft een brede, intersectorale ambitie. Die reikt zowel in de richting van het vóórliggende lokale veld, als naar de ketenpartners in de geïndiceerde zorg. Om die ambitie te realiseren hebben partijen elkaar nodig. Deze betrokken-

heid is ook in de uitvoering van cruciaal belang. Wij betrekken de partners bij de verdere invulling en uitvoering en zullen nadrukkelijk investeren in verbetering van communicatie. Niet in de laatste plaats hebben cliënten en professionals hierin een rol.

Gesloten jeugdzorg

Het aanbod 'gesloten jeugdzorg' zal – onder verantwoordelijkheid van het Ministerie voor Jeugd en Gezin – worden opgebouwd tot een kwantitatief en kwalitatief voldoende niveau. Beoogd wordt per 2013 de gesloten jeugdzorg over te hevelen naar de provincies. Wij zetten – zo mogelijk eerder – in op voldoende aanbod gesloten opvang voor Zeeuwse jongeren in of nabij Zeeland.

3.3. Pijler 3 - Verbeteren uitstroom en terugval voorkomen

De uitstroom van cliënten uit de jeugdzorg kan naar verwachting nog aanzienlijk beter. Verschillende oorzaken dragen bij aan belemmering van de uitstroom: onvoldoende vervolgvoorzieningen, zoals begeleid wonen en Foyers de Jeunesse; het ontbreekt aan noodzakelijke (langdurige) gezinsondersteuning; of noodzakelijke financiële randvoorwaarden die samenhangen met meerderjarigheid zijn niet ingevuld. Daardoor komt het soms voor dat jeugdigen plaatsen bezet houden terwijl zij al uitbehandeld zijn maar (nog) niet in staat om zelfstandig te wonen of terug te gaan naar het gezin van herkomst.

In een aantal gevallen is ook sprake van terugval (recidive) naar de jeugdzorg of thuisloosheid na afloop van of uitval bij een jeugdzorgtraject. Mogelijk is dan de nazorg onvoldoende geweest.

Welbeschouwd ontbreekt het vooraf aan voldoende voorwaarden (ondersteuning en materieel) om zelf de draad weer op te kunnen pakken. Wij willen investeren in het nemen van maatregelen om de uitstroom te bevorderen. De problematiek die hier geschetst wordt speelt zich af op domeinen waarvoor wij als provincie geen of weinig formele zeggenschap hebben. Dat neemt niet weg dat wij met gemeenten, zorgkantoren, woningbouwcorporaties, AWBZ-voorzieningen etc. afspraken willen maken.

Met integraal jeugdbeleid en het beleidskader sociale zorg heeft de provincie Zeeland instrumenten om gewenste ontwikkelingen te stimuleren.

De jeugdreclassering neemt hier een bijzondere plaats in. Hier wordt de wettelijke taak uitgevoerd van toezicht en begeleiding van jongeren die een strafmaatregel opgelegd hebben gekregen. De positionering van de jeugdreclassering ten opzichte van de Justitiële Jeugdinrichtingen en de lokale aanbieders van nazorg kan nog duidelijker.

3.3.1 Zelfstandig wonen

Wij stimuleren dat er voldoende kamers/appartementen of woningen beschikbaar komen voor jongeren die op weg naar zelfstandigheid een vorm van begeleid of beschermd wonen nodig hebben. Wij maken hierover, in overleg met de zorgaanbieder, afspraken met gemeenten en woningbouwcorporaties.

Hoofdstuk 3

Ondersteuning bij het vinden van werk en onderhouden sociaal netwerk

Wij willen projecten en voorzieningen ondersteunen die jongeren die uitstromen uit de jeugdzorg begeleiding bieden bij terugkeer naar school, bij het vinden van werk of bij het trainen van vaardigheden om in een arbeidssituatie voldoende te kunnen functioneren. Wij stimuleren bedrijven, CWI's en gemeenten om samen te werken met zorgaanbieders en CJG's om deze jongeren bij het vinden van opleiding en werk te ondersteunen. Daarnaast stimuleren wij vormen van maatjesprojecten en vrijwilligersprojecten om deze groep jongeren te ondersteunen.

3.3.2 Zelfstandig verder met hulp

Afspraken met gemeenten

De meeste jeugdigen die uitstromen uit de jeugdzorg komen weer terug in hun gezin. Het gezin dient op die terugkomst voorbereid te zijn. De zorgaanbieder is verantwoordelijk voor die voorbereiding evenals het regelen van een 'warme overdracht' naar gemeentelijke voorzieningen. De Centra voor Jeugd en Gezin hebben een rol te vervullen bij het organiseren van 'nazorg'. Jeugdigen en hun ouders kunnen na (of gelijktijdig met) afronding van een geïndiceerd jeugdzorgtraject nog een tijd een 'hulplijn' nodig hebben om terugval te voorkomen, om te wennen aan zelfstandig wonen of om school, werk of inkomen te regelen. Er is op dit moment nog nauwelijks sprake van een zogenoemde warme overdracht van jeugdigen ten behoeve van nazorg. Het CJG biedt op deze manier een centraal punt waar nazorgvragen (door zorgaanbieders) kunnen worden aangemeld en de juiste ondersteuning krijgen.

Bijzondere aandacht jeugdreclassering

Het landelijk programma 'Veiligheid begint bij voorkomen' beschrijft maatregelen waarmee de criminaliteit in Nederland met 25 procent moet gaan dalen. Het project gaat uit van een integrale werkwijze, met acties van lokaal bestuur en de rijksoverheid, en van preventieve inspanningen in combinatie met repressie. Het doel is vroegtijdig ingrijpen bij 12-minners op basis van risicotaxatie, verbetering nazorg na verblijf Justitiële Jeugdinrichting (JJI) en de introductie van de gedragsbeïnvloedende maatregel (GM). Aanpak van jeugdcriminaliteit is van substantieel belang binnen de jeugdzorg. Binnen het project 'Veiligheid begint bij voorkomen' zijn verschillende maatregelen ontwikkeld, waaraan ook de provincie een bijdrage moet leveren. Het gaat om invoering van een screeningsinstrument om 12-minners te screenen op recidive-risico, netwerk- en trajectberaad voor jeugdigen die de JJI verlaten en invulling van de gedragsbeïnvloedende maatregel.

3.3.3 Verder binnen de jeugdzorg

Een deel van de cliënten in de jeugdzorg heeft een dermate zware of complexe problematiek dat een langer verblijf nodig is dan in

het kader van een behandeltraject nog doeltreffend is. In het bestaande financieringssysteem zijn maximale doorlooptijden vastgesteld en ook in het nieuwe systeem worden prijsafspraken gemaakt over trajecten die uitgaan van een behandel­effect binnen een beperkte termijn. Op dit moment voorziet alleen pleegzorg in 'long-stay' plaatsing. In sommige gevallen krijgen 'chronische' cliënten telkens opnieuw een nieuwe indicatie voor behandel­vormen waarvan op voorhand vaststaat dat deze geen (blijvend) effect zullen hebben.

Wij willen in voldoende mate voorzien in 'long-stay' voorzieningen. Om hierop gericht in te kunnen spelen is echter eerst beter inzicht nodig in benodigde aard en omvang van deze zorg. Dit wordt in de komende periode onderzocht en gerealiseerd.

Verder buiten provincie

Niet altijd kunnen de voorzieningen in Zeeland voldoen aan de meer gespecialiseerde hulpvragen. We gaan onderzoeken of met bepaalde buitenprovinciale voorzieningen specifieke afspraken gemaakt moeten worden.

3.3.4 Thuisloosheid voorkomen

De verantwoordelijkheid voor 'zwerfjongeren' valt niet onder één wettelijk kader of onder één specifiek beleidsterrein. Voor zwerfjongeren zijn aparte voorzieningen en een aparte brede aanpak (preventie, aanpak en herstel) nodig, die toegesneden is op hun situatie en hun behoeften. Daarbij is samenwerking tussen provincie, centrumgemeente, gemeenten, het zorgkantoor, woningbouwcorporaties en anderen nodig. Het Zeeuws Kompas is een beleidsdocument van de vier grote gemeenten in Zeeland en onderschreven door de provincie, waarin het beoogde beleid ten aanzien van dak- en thuislozen in Zeeland is verwoord, ook specifiek voor zwerfjongeren. De ambitie is een sluitend aanbod waarbij categorieën jongeren niet uitgesloten worden vanwege specifieke problematiek en contra-indicaties. Vanuit de jeugdzorg wordt hieraan de komende periode bijgedragen.

3.3.5 Beleidsinformatie uitstroom

Wij zullen met Bureau Jeugdzorg afspraken maken over het verzamelen van informatie over de uitstroom van cliënten uit de jeugdzorg aan de hand van prestatie-indicatoren. Hiermee is het beter mogelijk om een adequaat nazorgbeleid uit te voeren en wordt het mogelijk het instroombeleid in vervolgvoorzieningen aan te kunnen scherpen.

Sturing op resultaat

Hoofdstuk 4

4.1 Inleiding

De omslag die gemaakt moet worden in de provinciale jeugdzorg gericht op terugdringing van de instroom, verbetering van de doorstroom en uitstroom hebben gevolgen voor de wijze van sturing en samenwerking binnen het stelsel. Als we die omslag echt willen maken, met als vertrekpunt de vraag van het kind en het gezin, noodzaakt dat tot intensieve samenwerking tussen overheden/financiers en tussen instellingen uit verschillende sectoren. De ontwikkeling van het jeugd beleid en de jeugdzorg is daarmee in een nieuwe fase gekomen, waardoor rollen en posities zullen verschuiven.

4.2 Nieuwe financieringssystematiek

In opdracht van het ministerie voor Jeugd en Gezin en het IPO is de financieringssystematiek voor de jeugdzorg herzien door de heer Kaiser. De achtergrond voor de ontwikkeling van een nieuw financieringsstelsel is een verschil van inzicht tussen het IPO en het Ministerie voor Jeugd en Gezin over de financiering van de provinciale jeugdzorg. In de Wet op de jeugdzorg is vastgelegd dat de financiering van de provinciale jeugdzorg gebaseerd zou worden op het feitelijke aantal indicaties en de prijs van de zorg (P*Q systematiek). Het IPO stond achter deze systematiek. Voor het Ministerie voor Jeugd en Gezin was dit niet te accepteren. Omdat dit systeem een prikkel voor doelmatigheid ontbeert en de zorg bestaat dat de omvang van het budget hiermee onbeheersbaar zou worden.

Inmiddels heeft er een herziening plaatsgevonden. Het financieringsstelsel is opgebouwd uit drie kernwaarden. Ten eerste biedt het financieringsstelsel de provincies optimale ruimte om de provinciale jeugdzorg efficiënt en effectief te organiseren. De provincie stelt kaders zodat uitvoerders ruimte krijgen om op een goede manier jeugdzorg te bieden. Ten tweede wordt in het stelsel op macroniveau bij de bepaling van het budget rekening gehouden met de ontwikkeling van de vraag naar jeugdzorg en de ontwikkeling van de prijzen. Dit sluit aan bij de overtuiging van alle partijen dat er voldoende middelen voor de jeugdzorg moeten zijn en dat provincies voldoende middelen dienen te krijgen om hun rol waar te maken. Het streven is dan ook om het daadwerkelijke benodigde budget zo goed mogelijk te voorspellen. Ten derde voorziet het financieringsstelsel in een onafhankelijke commissie die het Rijk adviseert over het budget en de verdeling over de regio's. In essentie draait het nieuwe financieringsstelsel dus om de volgende zaken:

- Onafhankelijke Commissie Financiering Jeugdzorg (CFJ), die adviseert over:
 - Macroraming van het budget voor jeugdzorg.
 - Objectieve verdeling van de middelen.
- Meer ruimte voor provincies.

Hoofdstuk 4

Op basis van (door)ontwikkeling van een landelijke benchmark jeugdzorg kan prijsvergelijking plaatsvinden tussen zorgaanbieders en de Bureaus Jeugdzorg. Het resultaat uit voorgaande jaren en de beoordeling daarvan weegt mee bij het maken van nieuwe prestatieafspraken. Onze inzet daarbij is het met gelijkblijvende of betere kwaliteit helpen van meer cliënten tegen hetzelfde budget.

De druk op de sector wordt niet alleen veroorzaakt door de toename van de vraag en de zwaarte van de hulpvragen. Ook de wijze waarop in het stelsel wordt gewerkt en hoe wij als provincie daar sturing aan geven speelt een rol. Verbeteringen zijn nodig om te zorgen dat zorgaanbieders op maat de omvang en duur van de zorg kunnen bepalen. Als uitvloeisel van het nieuwe financieringsstelsel zal de Wet op de jeugdzorg en onderliggende regelgeving worden gewijzigd om dit mogelijk te maken. De sector kan zichzelf daardoor verder vernieuwen en de eigen kracht van de cliënt nog beter benutten.

Kenmerkend voor de visie op sturing is dat de provincie en Bureau Jeugdzorg (BJz) zich richten op het 'wat' dat aan zorg gepresteerd moet worden en de zorgaanbieder op het 'hoe' van deze zorg. De provincie formuleert 'wat' in termen van aantal, prijs en effect in een prestatiecontract/subsidiebeschikking.

De huidige praktijk van indicatiestelling is nog te zeer aanbodgericht, in plaats van vraaggericht. Ook dit biedt te weinig ruimte voor flexibiliteit, waardoor het ongewenste effect van (verhoudingsgewijs) te zware hulp dreigt. Met ingang van 2009 zal de nieuwe sturingswijze (gefaseerd) worden ingevoerd.

4.3 Prestatieafspraken c.q. –financiering

Op termijn zal bij het maken van prestatieafspraken niet langer 'zorgeenheden' worden ingekocht, maar zorgtrajecten (oplossingen) voor een x-aantal jeugdigen. Dat levert een jaarbudget op. Voor dat jaarbudget helpt de zorgaanbieder een aantal jeugdigen dat op jaarbasis overeengekomen is. De provincie zal deze lijn uiteraard volgen.

De afspraken die gemaakt zijn over de invoering van prestatie-indicatoren gebruiken wij bij het maken prestatieafspraken met Bureau Jeugdzorg en de zorgaanbieder (zie bijlage 4). Deze omslag zal van alle partijen in de komende jaren de nodige inspanningen vergen.

4.4 Ketenbrede samenwerking

Door participatie tonen de partners de bereidheid tot ketenbrede samenwerking en waar nodig tot onconventioneel handelen waarbij wet- en regelgeving niet in de weg mag staan. In de rol van de provincie als regisseur is er geen sprake van een 'gezagsverhou-

ding' (met uitzondering van de instellingen die de provinciaal gefinancierde jeugdzorg uitvoeren). Sturing vindt plaats op basis van commitment van de betrokken partijen. Een gedeelde visie en de gezamenlijke wens om het stelsel op een hoger niveau te brengen versterken dit alles. Sturen op resultaat.

4.5 Eén of meerdere zorgaanbieders van jeugdzorg in Zeeland

In Zeeland houden wij vooralsnog vast aan het werken met een jeugdzorgaanbieder. Daarbij zetten wij wel nadrukkelijk in op samenwerking. Keuzevrijheid, cliënttevredenheid, goede prijs/kwaliteitverhouding (benchmark), resultaatgericht werken, betrouwbare beleidsinformatie en een transparante bedrijfsvoering zijn steeds belangrijk.

4.6 Snel, beter en veilig

Sturen op resultaat, de oplossing sneller en beter verbinden aan de vraag: dit alles zal zeker leiden tot het afnemen van de wachtlijsten in de jeugdzorg. Helemaal verdwijnen zal de wachtlijst naar verwachting niet. Wij hebben de ambitie geformuleerd dat een wachttijd van maximaal vier weken een acceptabele wachttijd is. Essentieel is dat de cliënten op de wachtlijst veiligheid kan worden geboden.

Planning resultaten en acties

Hoofdstuk 5

Pijlers / Actie	2009	2010	2011	2012
3.1. Terugdringen Instroom				
3.1.1 Inzet op Preventie en Vroegsignalering				
Ontwikkeling Centra voor Jeugd en Gezin	25%	50%	100%	100%
Opstellen gem. beleidskader jeugd provincie-gemeenten		100%	100%	100%
Aansluiting jeugdzorg – CJG – Zorg Advies Teams	50%	100%	100%	100%
Invoeren verwijfsindex	100%	100%	100%	100%
Verbeteren van de diversiteit in de toegankelijkheid en het bereik van de jeugdzorg			permanent	
Herziening AWBZ	100%	100%	100%	100%
Aanpak van Kindermishandeling	25%	50%	100%	100%
3.1.2 Ontwikkelingen indicatiestelling				
Aanpassing indicatiebeleid	75%	100%	100%	100%
Integraal indiceren	100%	100%	100%	100%
Doorontwikkeling methodiek VIB	100%	100%	100%	100%
3.1.3 Signs of Safety				
Signs of Safety	50%	75%	100%	100%
3.1.4 Familie Ontmoeting				
Familie Ontmoeting	50%	75%	100%	100%
Signs of Safety en Familie Ontmoetingen in voortraject	50%	75%	100%	100%
Beschikbaarheid en professionalisering Pleegzorg	100%	100%	100%	100%
3.1.5 Kwaliteit en tijdigheid beleidsinformatie				
Kwaliteit en tijdigheid beleidsinformatie	50%	75%	100%	100%

Hoofdstuk 5

3.2. Snellere Doorstroom

3.2.1 Financiering van prestaties

Financiering van prestaties

De ervaren regeldruk verminderd vanaf 2009 jaarlijks met 5%.

50%	75%	100%	100%
25%	50%	75%	100%

3.2.2 Methodische vernieuwing

Methodische vernieuwing

25%	50%	75%	100%
-----	-----	-----	------

3.2.3 Cliënt en kwaliteit

Prestatie-indicatoren

50%	75%	100%	100%
-----	-----	------	------

HKZ-certificering

50%	75%	100%	100%
-----	-----	------	------

Casemanagement op maat

100%	100%	100%	100%
------	------	------	------

Cliëntenparticipatie

permanent

Verbetering jeugdbeschermingsketen

permanent

Deltaplan

100%	100%	100%	100%
------	------	------	------

Professionalisering voogdij

50%	100%	100%	100%
-----	------	------	------

Familie Ontmoeting tijdens geïndiceerde zorg

permanent

Inspectie jeugdzorg

permanent

3.2.4 Professional en kwaliteit

Ruimte en reflectie voor professionals

permanent

Voldoende en goed gekwalificeerd personeel

permanent

3.2.5 Intersectorale samenwerking

Principe één kind/één gezin, één plan

25%	50%	75%	100%
-----	-----	-----	------

Initiatieven intersectorale samenwerking

permanent

Afspraken financiers/uitvoerende instanties

25%	50%	75%	100%
-----	-----	-----	------

Gesloten jeugdzorg

75%

3.3. Verbeteren Uitstroom en terugval voorkomen

3.3.1 Zelfstandig wonen

Zelfstandig wonen

Ondersteuning bij het vinden van werk en onderhouden sociaal netwerk

25% 75% 100% 100%
permanent

3.3.2 Zelfstandig verder met hulp

Afspraken met gemeenten

Bijzondere aandacht jeugdreclassering

25% 75% 100% 100%
permanent

3.3.3 Verder binnen de jeugdzorg

Verder buiten provincie

25% 75% 100%

3.3.4 Thuisloosheid voorkomen

Thuisloosheid voorkomen

Fasering afhankelijk van
aanvraag bij het Rijk in het kader
van Zeeuws Kompas

3.3.5 Beleidsinformatie uitstroom

Beleidsinformatie uitstroom

25% 75% 100% 100%

De kosten

Hoofdstuk 6

In dit laatste hoofdstuk wordt het huidige financiële kader beschreven. Allereerst wordt een beschrijving gegeven van de beschikbare middelen voor de jeugd. Afgesloten wordt met een perspectief voor het financieel kader vanaf 2009.

De weergave is in jaarbedragen, gebaseerd op de subsidieverleningen voor 2008 en afspraken met het rijk over extra middelen voor 2009. De bedragen voor de loon- en prijscompensatie 2008 moeten nog worden verwerkt.

Op basis van onze beleidsinzet voor de periode 2009-2012 wordt verwacht dat vernieuwing en verbetering om stevige inzet en permanente aandacht blijven vragen. Op dit moment is nog onvoldoende duidelijk of voor preventie, jeugdzorg en nazorg het huidige beschikbare financiële kader in de volle breedte voldoende ruimte biedt.

Voor de jeugdzorg gelden nog specifieke randvoorwaarden. Het Programmaministerie voor Jeugd & Gezin is nog bezig de nieuwe lijnen voor de komende jaren uit te zetten.

6.1 Taakstelling jeugdbescherming en jeugdreclassering

De Minister voor Jeugd en Gezin heeft laten weten dat in het regeerakkoord is voorzien in een taakstelling voor de uitvoering van de jeugdbeschermingsmaatregelen en jeugdreclassering. Voor de jeugdbescherming wordt vanaf 1 januari 2009 een taakstelling opgelegd van 2,5%. In 2010 en volgende jaren wordt dit 5%. De minister geeft aan dat er reële mogelijkheden zijn ter verbetering van de doelmatigheid.

Voor de omvang van de taakstelling voor de jeugdreclassering is nog geen nadere berichtgeving ontvangen van het Ministerie van Justitie.

Wij berekenen deze taakstelling één op één door aan de uitvoerende organisatie (Bureau Jeugdzorg).

Bij de algemene beschouwingen over de Rijksbegroting heeft de Tweede Kamer aangegeven dat de opgelegde bezuinigingen op de jeugdbescherming gefaseerd moeten worden ingevoerd. Er is ten tijde van het samenstellen van dit beleidskader niet exact bekend wat dit voor gevolgen heeft voor de beschikbare middelen.

6.2 Overeenkomst Rijk – IPO over budget 2008-2009 en de te leveren prestaties uiterlijk 31-12-2009

Op grond van de overeenkomst tussen het rijk en het IPO (bijlage 5) is een aantal afspraken gemaakt en zijn extra middelen beschikbaar gekomen.

De afspraken in kort bestek zijn:

1. Prestatieafspraken

- Het Rijk en IPO verwachten dat de wachtlijst van langer dan 9 weken uiterlijk 31 december 2009 volledig is weggewerkt, als het aantal gebruikers in 2008 met maximaal 7,8% en in 2009 met maximaal 8,4 % groeit.
- Het Rijk en IPO verwachten dat het aantal onderzoeksmeldingen AMK in 2008 met maximaal 22% en in 2009 eveneens met maxi-

Hoofdstuk 6

maal 22% toeneemt. Er worden in 2008 en 2009 landelijk 395 extra onderzoeken AMK uitgevoerd. Gelet op de te verwachten groei wordt verwacht dat de wachtlijst voor onderzoek AMK langer dan 5 dagen uiterlijk 31 december 2009 volledig is weggewerkt. Tevens dragen provincies zorg voor een verkorting van de gemiddelde doorlooptijd van 13 weken (91 dagen) naar 10 weken (70 dagen) ultimo 2009.

2. Financiering en dekking

- Deze prestaties worden geleverd op de door Rijk en IPO berekende benodigde bedragen. Zowel Rijk als provincies stellen extra middelen ter beschikking om de prestaties te kunnen behalen. Aan rijksmiddelen komt een bedrag beschikbaar van € 115 miljoen en aan provinciale middelen € 118 miljoen (landelijk).

3. Vaststelling prestaties

- Als het gerealiseerde aantal gebruikers c.q. onderzoek lager is dan met een provincie is afgesproken en een provincie heeft toch nog wachtlijsten, dan wordt deze provincie geacht zelf autonome middelen beschikbaar te stellen, zodat deze alsnog de afgesproken aantallen gebruikers en onderzoeken bereikt.

4. Toegangstaken Bureaus Jeugdzorg

- Voor Bureaus Jeugdzorg komt incidenteel € 10 miljoen (landelijk) beschikbaar, bedoeld om de taak van casemanagement/zorgcoördinatie beter in te vullen dan op dit moment mogelijk is.

5. Versnelling en verbetering

- Om de prestaties te halen zal er 3% meer gebruikers van zorg moeten worden voorzien tegen dezelfde middelen.

De definitieve budgettaire gevolgen voor Zeeland van de overeenkomst Rijk – IPO zijn nog niet bekend. Een voorlopige raming van de extra beschikbare komende middelen is weergegeven in de hieronder opgenomen tabel.

Medio 2008 is nog niet bekend welke budgetten het rijk de komende jaren beschikbaar gaat stellen voor de Zeeuwse jeugdzorg. Met ingang van 2010 wordt het budget becijferd volgens de afspraken over het nieuwe financieringsstelsel. Wij gaan ervan uit dat het voor 2009 beschikbare budget tenminste ook voor de jaren daarna voor Zeeland beschikbaar is. Hierbij gelden de volgende onzekerheden:

- Op basis van de huidige meerjarenraming van de rijksbegroting is er sprake van een verlaging van het macrobudget.
- Het nieuwe ramings- en verdeelmodel van het Rijk kan nog leiden tot verandering van het landelijk macrobudget gedurende de beleidsperiode.
- Een herverdeling tussen provincies en grootstedelijke regio's is denkbaar. De gevolgen hiervan voor Zeeland zijn op voorhand niet duidelijk.
- Verder is er het risico dat de rijksvergoeding niet meestijgt met de stijging van de uitgaven, vanwege CAO-afspraken bijvoorbeeld. Tenslotte kunnen wetgevingstrajecten nog tot wijzigingen in het kostenpatroon leiden.

Als gevolg van de afspraken over het nieuwe financieringsstelsel wordt overgegaan naar één doeluitkering jeugdzorg. Dit in plaats van de doeluitkering Bureau Jeugdzorg én de doeluitkering zorgaanbod. Het samenvoegen van de doeluitkeringen levert de provincie meer stuurmogelijkheden op door de vrijheid om de middelen te besteden bij Bureau Jeugdzorg of de zorgaanbieder.

Inkomsten in miljoenen		2009	2010	2011	2012
Doeluitkering jeugdzorg	Structureel *	€ 24,19	€ 24,19	€ 24,19	€ 24,19
Overeenkomst Rijk – IPO		€ 1,36	€ 1,36	€ 1,36	€ 1,36
	Incidenteel	€ 0,06	€ 0	€ 0	€ 0
Autonome middelen	Structureel	€ 0,064	€ 0,064	€ 0,064	€ 0,064
	Incidenteel Integraal jeugdbeleid (incl. jeugdzorg)	€ 3,8	€ 2,0	€ 0,45	-
Totaal		€ 29,47	€ 27,61	€ 26,06	€ 25,61

*: Er is vanwege de onzekerheid over het al dan niet doorgaan van de taakstelling op de jeugdbeschermingstaken en de jeugdreclassering nog geen rekening gehouden met deze taakstelling. Dit betekent dat bedragen nog kunnen wijzigen.

Bijlage 1

- Vertrekken vanuit 'wat is nodig' in plaats van 'wat hebben we', daarbij aansluiten bij de maatschappelijke context van de jeugdige;
- De jeugdige staat voorop, regels en schotten zijn geen excuus;
- Versterken van de eigen kracht van de cliënt, regievoering bij de cliënt en versterken van het sociale netwerk;
- Kinderen worden in principe in de thuissituatie opgevangen, tenzij dit niet in het belang van het kind is;
- Meteen als de hulp start, wordt geïnvesteerd in het eigen netwerk of het verkrijgen van een eigen netwerk voor jongeren en ouders;
- De voorbereiding op het 18e jaar van een jongere moet tijdig plaatsvinden zodat 'de hulpverlening' en veelal de jongere zelf, daarmee niet plotseling wordt overvallen. De financiële overgang naar zelfstandigheid verdient extra aandacht;
- Versterking van de positie van pleegouders en aansluiten bij hun vragen;
- Zeeuws breed invoering van de benaderingswijze 'Signs of Safety'¹⁵ in combinatie met Familie Ontmoeting;
- 'Alle kansen voor alle kinderen' betekent ook het bieden van kansen aan jeugdigen met een beperking;
- Doorontwikkeling methodieken Verbetering Indicatiestelling Bureaus Jeugdzorg (VIB), Deltamethodiek voor de gezinsvoogdij, kwaliteitsverbetering voogdij en Handboek De jongere aanspreken voor de Jeugdreclassering;
- Zicht hebben (prognoses) op de vraagontwikkeling¹⁶ in het jeugdbeleid en jeugdzorgbeleid en daarop scenario;
- Doorontwikkeling resultaatgericht sturen en verantwoorden (Result Based Accountability);
- Verbetering efficiency en effectiviteit in de jeugdzorg voorzien van resultaatgerichte financiering en invoering prestatie-indicatoren (mate van cliënttevredenheid, mate van terugval (recidive) en mate van doelrealisatie van de hulp);
- Samenwerking in de jeugd(zorg)keten verbeteren: helderheid over de aansluiting van provinciale jeugdzorg op de lokale Centra voor Jeugd en Gezin; de aansluiting, afstemming en samenwerking tussen de eerste lijnspartners (straks werkzaam binnen) het CJG, Bureau Jeugdzorg, Ithaka etc. en het onderwijs en de professionals van het RMC over een cliënt(systeem) kan nog veel beter; meer afstemming en intersectorale aanpak (ontschotting) door afspraken met het Zorgkantoor en de AWBZ-zorgaanbieders te maken).
- Verbeteringen in onderlinge communicatie en werken aan vertrouwen tussen alle partijen;
- Duidelijkheid over verantwoordelijkheden;
- Ruimte voor professionals;
- Cliënten wensen bij voorkeur één contactpersoon die hen begeleidt gedurende het hele zorgtraject;
- Beperking van ervaren regeldruk door cliënten en professionals.

¹⁵ Hierbij wordt op geobjectiveerde wijze een inschatting gemaakt van de veiligheidssituatie van kinderen en de kansen en risico's die binnen een gezin aanwezig zijn om in die situatie verandering aan te brengen.

¹⁶ De vraagontwikkeling in de jeugdzorg wordt voorzien van scenario-analyses op basis van instroom, doorstroom en uitstroom.

Bijlage 2

Het Rijk heeft als leidraad voor het meerjarenbeleidsplan 2009-2012 van de provincies een landelijk beleidskader jeugdzorg 2009-2012 verstuurd. Hierin staat beknopt verwoord welke richting het Rijk de komende vier jaren met de jeugdzorg op wil gaan en (om dit te bereiken) welke inspanningen hiervoor verwacht worden van de provincies/grootstedelijke regio's (voortaan provincies).

Landelijk beleid

De ambities van het kabinet zijn vastgelegd in het beleidsprogramma **'Alle kansen voor alle kinderen'**. Hierbij is de centrale boodschap 'het gehele gezin staat centraal' (één gezin, één plan).

Deze boodschap vindt duidelijk zijn weerslag in de vorming van de Centra voor Jeugd en Gezin (CJG) op gemeentelijk niveau. Het CJG steekt in op vroegtijdig signaleren, beoordelen en interveniëren: laagdrempelig, dichtbij huis en zo nodig een naadloze aansluiting tussen CJG en Bureau Jeugdzorg (BJZ). Deze insteek zal moeten leiden tot preventief beleid op gemeentelijk niveau. Preventie: het zo vroeg mogelijk opsporen en verhelpen van problemen van kinderen en gezinnen, zodat zwaardere problemen en hulp voorkomen worden.

Naar aanleiding van incidenten in de Jeugdzorg is landelijk het programma **'Veiligheid begint bij voorkomen'** opgesteld. Binnen het programma staan maatregelen beschreven waarmee de criminaliteit in Nederland met 25 procent moet zijn afgenomen. Het project gaat uit van een integrale werkwijze, met acties van lokaal bestuur en de rijksoverheid, en van preventieve inspanningen in combinatie met repressie. Het doel is vroegtijdig ingrijpen bij 12-minners op basis van risicotaxatie, verbetering nazorg na verblijf Justitiële Jeugdinstelling (JJI) en de introductie van de gedragsbeïnvloedende maatregel (GM) (zie ook stuk over Jeugdreclassering).

Aan vereenvoudiging van het overheidsbeleid voor de jeugdzorg en vermindering van de administratieve lastendruk wordt gewerkt in het programma **'Aanpak beleefde regeldruk'** voor de jeugdzorg en het project 'Beter, Anders, Minder' voor de beleidsinformatie. In 'Aanpak beleefde regeldruk' wil de minister de ervaren regeldruk in de jeugdketen voor zowel ouders en kinderen als voor professionals in het jeugdbeleid met 25% in 2011 verminderen. Na inventarisatie is er een actieplan opgezet om deze doelstelling te realiseren. Dit zal gerealiseerd worden door meer directe cliëntcontacten, minder papier en minder verantwoording.

Eén van de acties is het project 'Verbetering beleidsinformatie jeugdzorg: **Beter, Anders en Minder'**. Met het project zet het ministerie samen met IPO en de MO-groep in op een verbetering van de beleidsinformatie in de jeugdzorg. Doel van het project is ervoor te zorgen dat BJZ en zorgaanbieders op een eenduidige en minder belastende manier de beleidsinformatie provinciale jeugdzorg aanleveren, die van een zodanige kwaliteit is, dat de betrokken partijen in de sector (IPO, Rijk) met deze informatie kunnen sturen op basis van hun taken en verantwoordelijkheden. Het project loopt tot en met december 2008.

Bijlage 2

Daarnaast is de overheid ook bezig met het verbeteren en versterken van de uitvoeringspraktijk en het ondersteunen van de professionals in de jeugdzorg. Eén van de programma's hiervoor 'Beter Beschermd'. 'Beter Beschermd' heeft als doel de kwaliteit van de jeugdbescherming te vergroten. Dit betekent dat jeugdigen efficiënt beschermd worden als zij in hun ontwikkeling worden bedreigd of als er ernstige vermoedens zijn van bedreiging in de opvoeding.

In dit programma wordt gestreefd naar het komen tot één landelijke werkwijze voor samenwerking in de jeugdbeschermingsketen. Met deze werkwijze zal sneller besluitvorming kunnen worden gerealiseerd en de noodzakelijke hulp sneller beschikbaar worden, waarmee de doorlooptijd in de jeugdbeschermingsketen aanzienlijk verkort wordt.

Het 'Deltaplan' is een verbeterde werkwijze voor de gezinsvoogd. Binnen dit plan wordt ingestoken op meer contact met het gezin door middel van een verlaagde caseload van 15 ondertoezichtstellingen per fte in combinatie met een methodiek die leidt tot kwaliteitsverbetering van de gezinsvoogd.

Het actieplan '**Kinderen veilig thuis**' tegen kindermishandeling bestaat uit maatregelen die gericht zijn op een breed spectrum van zorg voor kinderen en ouders. Het plan richt zich op het stoppen van kindermishandeling door onder andere een omslag in het denken en doen van professionals te realiseren. Hierbij zullen overheden, instellingen en burgers zodanig moeten samenwerken dat er een sluitende aanpak van kindermishandeling ontstaat.

Tot slot het '**Actieplan Professionalisering**' voor Bureaus Jeugdzorg. Deze heeft onder andere tot doel het bereiken van een betere afstemming tussen de vereiste competenties van professionals in opleidingen en instellingen voor jeugdzorg. Daarnaast moet de invoering van een tuchtrecht zorgen voor onderlinge toetsing van het werk. Ook lidmaatschap van een beroepsvereniging wordt benoemd, dit draagt bij aan verdere professionalisering van de jeugdzorg.

In opdracht van het ministerie is de financieringssystematiek voor de jeugdzorg herzien door de heer **Kaiser**. Lange tijd stond een PxQ-systematiek centraal (prijs x indicaties). Het blijkt dat aan de voorwaarden (objectieve indicatiestelling en voldoende prikkels voor doelmatigheid) voor invoering van een dergelijk systematiek niet voldaan kan worden.

Inmiddels heeft er een herziening plaats gevonden en is de kern van de vernieuwing van de financieringssystematiek dat bij vaststelling van het (macro)budget rekening gehouden wordt met de prognose van de vraag naar jeugdzorg en de ontwikkeling van de prijzen. Deze systematiek maakt het makkelijker te anticiperen op ontwikkelingen in de vraag waardoor het uitvoeringsproces beter beheersbaar en voorspelbaar wordt. Hiermee krijgen provincies meer mogelijkheden om zelf de beleidskaders te stellen en te sturen. Deze grotere provinciale verantwoordelijkheid met ruimte voor eigen accenten zal aansluiten bij de wens om de ervaren regel-druk in de jeugdzorg te verminderen. In essentie draait het model dat Kaiser voorstelt om de volgende zaken:

- Macroraming van het budget voor jeugdzorg.
- Objectieve verdeling van de middelen.
- Onafhankelijke Commissie Financiering Jeugdzorg (CFJ).
- Meer ruimte voor provincies.

Bijlage 2

Provinciaal beleid

Provincies zijn verantwoordelijk voor de provinciale jeugdzorg. In het verlengde van de landelijke ambities heeft het Rijk de aankomende vier jaren ook verwachtingen van de provincies ten aanzien van jeugd(zorg)beleid.

Provinciale jeugdzorg

Binnen de provinciale jeugdzorg benutten nog niet alle provincies het totaal aan instrumenten om uit de huidige middelen en mogelijkheden het optimale effect te halen. Om dit te bewerkstelligen heeft het Rijk afspraken met de provincies gemaakt ten aanzien van:

- Informatievoorziening: gebruik van eenduidige definities bij het aanleveren van beleidsinformatie zal een duidelijker en vergelijkbaar beeld geven van de vraag en het aanbod in de jeugdzorg. Met het nieuwe financieringssysteem moeten provincies zorgen voor een meer gestandaardiseerd, eenvoudiger en sneller indicatiestellingproces. In dit kader sturen provincies op het aantal door de jeugdzorg te helpen cliënttrajecten, waarbij gebruik gemaakt wordt van 'best practices' of goede voorbeelden.
- Prestatie-afspraken: provincies zullen op basis van concrete prestatieafspraken met zorgaanbieders een passend aanbod realiseren, waardoor de jeugdzorg op een hoger plan wordt gebracht.
- Preventie en doorstroom: zorg moet zo snel en zo dichtbij huis geleverd worden, om ergere problematiek en doorstroming naar geïndiceerde jeugdzorg zo veel mogelijk te voorkomen. Ter bevordering van de noodzakelijke doorstroming zullen provincies afspraken met gemeenten en CJG's moeten maken over de aansluiting jeugdzorg en lokaal jeugdbeleid.
- Afstemming en samenwerking: provincies moeten gericht zijn op integraal beleid en hierop toezien en hieraan bijdragen leveren.

Jeugdbescherming

Van provincies worden bijdragen verwacht aan de programma's 'Beter Beschermd' en het 'Deltaplan' ten behoeve van de jeugdbescherming. Hierbij gaat het om:

- Landelijke invoering van een nieuwe werkwijze voor samenwerking.
Doorlooptijd binnen de jeugdbescherming(sketen) zal de aankomende jaren teruggebracht moeten worden. Bureaus Jeugdzorg vormen een belangrijke schakel in dit proces. Provincies zullen dan ook toe moeten zien op de gefaseerde implementatie en handhaving hiervan bij de Bureaus Jeugdzorg. Ten behoeve hiervan is geld gereserveerd voor de invoering van het casusoverleg.
- Plan informatie-uitwisseling tussen de partners.
Eind 2009 zal er een plan ontwikkeld zijn om de informatie-uitwisseling tussen ketenpartners in de jeugdbescherming te vergemakkelijken, zodat zij allemaal kunnen beschikken over eenzelfde integraal kindbeeld en over een verbeterd logistiek en sturingsinstru-

Bijlage 2

mentarium. Bureaus Jeugdzorg zullen ten behoeve van de nieuwe werkwijze volop moeten participeren in het informatiseringsproces. Voor de ontwikkelkosten zijn subsidiemiddelen en algemene middelen aanwezig.

- Deltaplan.

Deze nieuwe werkwijze heeft tot doel het verbeteren van de kwaliteit van de uitvoering van de gezinsvoogdij door een lagere caseload en een goede opleiding hierin. Nu is het taak van de provinciale bestuurders om toe te blijven zien op het behoud van de gemaakte afspraken in de uitvoeringspraktijk.

- Kwaliteitsverbetering voogdij.

Professionele uitvoering van voogdijwerk levert een belangrijke bijdrage aan de effectiviteit van jeugdbescherming. Kwaliteitsverbetering beoogt helderheid voor alle betrokkenen over de taken voor de uitoefening van de voogdij en de wijze waarop deze wordt uitgevoerd. Provincies zien er op toe dat iedere voogdijwerker vanaf het voorjaar van 2009 in deze nieuwe methodiek wordt geschoold.

Jeugdreclassering

Aanpak jeugdcriminaliteit is van substantieel belang binnen de jeugdzorg, hiervoor zijn binnen het project 'Veiligheid begint bij Voorkomen' verschillende maatregelen ontwikkeld waaraan ook de provincie een bijdrage moet leveren:

- Vroegtijdig ingrijpen: *implementatie van een screeningsinstrument om 12-minners te screenen op recidiverisico. Naar verwachting zullen hierdoor meer jongeren doorverwezen worden naar BJZ. Provincies maken afspraken met Bureaus Jeugdzorg over de invoering hiervan en de wijze waarop de extra instroom opgevangen gaat worden.*
- Project Nazorg Jeugd: *de landelijke invoering van het netwerk- en trajectberaad voor jeugdigen die de JJI verlaten zal zorgen voor een grotere behoefte aan (jeugd)zorg aansluitend op het justitietraject. Hierover zullen provincies afspraken met de Bureaus Jeugdzorg moeten maken.*
- Gedragsbeïnvloedende maatregel (GM): *hierbij gaat het om een snelle, effectieve en consequente advisering en uitvoering van de GM door de ketenpartners. Jeugdreclassering adviseert de Raad voor de Kinderbescherming (RvdK) over de gewenste invulling. Daarnaast is zij verantwoordelijk voor de begeleiding en coördinatie van een GM. De extra werkzaamheden van de jeugdreclassering zullen worden gefinancierd door het ministerie van justitie. Over de sturing en financiering van de invoering zullen met de provincie afspraken worden gemaakt.*

Aandachtsgroepen

Niet alleen zal rekening gehouden moeten worden met achtergrond van jeugdigen, ook met specifieke aandachtsgroepen moet rekening gehouden worden:

- Pleegzorg: *het huidige kabinet stimuleert mensen om pleegouder te worden. Zo zullen door middel van de wet de rechten en plich-*

Bijlage 2

ten van pleegouders beter gewaarborgd worden. Van provincies wordt verwacht dat zij ook actief beleid voeren ten aanzien van groei en adequate begeleiding.

- *Zwerfjongeren: aandacht voor de aanpak van problematiek van zwerfjongeren. Provincies moeten samen met gemeenten sluitende afspraken maken binnen hun beleid over de preventie, overdracht en nazorg voor deze groep jongeren. Zwerfjongeren met problemen komen ook in aanmerking voor de indicatie jeugdzorg.*
- *Eigen kracht conferentie: is een besluitvormingsproces dat burgerschap genereert rond gezinnen die in moeilijkheden verkeren. Gezien de grote potentie zullen provincies de eigen kracht conferenties moeten stimuleren.*
- *Cliëntenbeleid: belangenbehartiging is ondergebracht bij de provincie in Zorgbelang Organisaties of Advies- en Klachtenbureau Jeugdzorg. Het Landelijk Cliënten Forum Jeugdzorg (LCFJ) draagt er zorg voor dat gehoorde geluiden op landelijk niveau doorklinken.*
- *Scheiding en omgang: Scheiding van ouders kan tot ernstige opgroei- of opvoedproblemen leiden. De soms problematische omgang kan een vraag zijn voor de jeugdzorg. De provincie zal de vraag naar omgangsbegeleiding om moeten zetten naar een adequaat aanbod.*

Algemene trends

Economie en welvaart

De tweedeling tussen arm en rijk blijft een punt van aandacht. In diverse sectoren (zorg, onderwijs) is door marktwerking een reëel risico dat daar de tweedeling wordt versterkt. De toegankelijkheid tot goede zorg en goed onderwijs is daardoor meer en meer voorbehouden aan dat deel van de bevolking dat in materiële en immateriële welvaart leeft. Een goede startkwalificatie is voor jongeren van groot belang. Als het behalen van dit startbewijs voor een deel van de jongeren toch niet lukt, blijft het noodzakelijk hen alternatieven aan te bieden. Alternatieven die een antwoord geven op de behoefte aan zingeving en ontplooiing. In dit kader betekent het veel dat het aantal jongeren dat jaarlijks de Wajongregeling instroomt met 96% is gestegen ten opzichte van 2000 en nu landelijk op 15.500 uitkomt; 98% van hen wordt volledig arbeidsongeschikt verklaard. Dat betekent dat tegen de tijd dat de jongere die nu op zijn achttiende de Wajong ingaat en deze over 47 jaar bij zijn 65ste verjaardag weer verlaat, er meer dan 700.000 mensen van de Wajong gebruik maken. Dat is 5% van de beroepsbevolking.

Sociaal en cultureel

De invloed van verschillende culturen, de individualisering, veranderingen in het denken over opgelegde regels, de focus op rechten in plaats van plichten en het grotere belang dat wordt gehecht aan individuele ontplooiing, zijn ontwikkelingen die ook invloed (kunnen) hebben op de jeugdzorg.

Met de groeiende rol die internet speelt in het sociale leven van kinderen en jongeren, dienen zich nieuwe vragen aan waarop nog geen antwoord is te geven. Versmelten de omgangsvormen en regels die inmiddels informeel op internet gelden, met de omgangsregels en regels 'in de echte wereld'? En wat zijn de consequenties daarvan op de cohesie in de samenleving en het gedrag van kinderen, jongeren en ouderen?

De samenleving is minder bereid rekening te houden met anderen en de maatschappij stelt hogere eisen aan het individu. Tegelijkertijd organiseren ouders van kinderen met een beperking, 'hun' zorg in toenemende mate zelf, waardoor zij niet afhankelijk (hoeven te) zijn van 'gevestigde' instellingen. Er zijn gezinnen die (door hoge externe en eigen verwachtingen) nogal eens in de problemen komen. Het is niet altijd gemakkelijk in buurten en wijken sociale cohesie te behouden, terwijl ook daar een vangnet voor de jeugd moet worden gerealiseerd. Een samenleving die niemand begrijpt of waarin mensen te weinig om elkaar geven, vraagt om problemen. Investerings in sociale cohesie zijn en blijven nodig.

Kinderen worden ook – en in de praktijk vooral – opgevoed door anderen dan hun eigen biologische ouders. 'Die anderen' besteden samen meer tijd aan de opvoeding van kinderen dan de eigen ouder(s). De kinderopvang blijft groeien en de basisscholen realiseren – ook op grond van wet- en regelgeving – (uitgebreide) voor- en naschoolse voorzieningen. Grootouders spelen een belangrijke rol bij de opvang van hun kleinkinderen. Veel kinderen en jongeren zijn lid van een of meer clubs of verenigingen. Zij hebben vrienden en vriendinnen.

Bijlage 3

De overheid spreekt ouders steeds vaker aan op hun opvoedingsverantwoordelijkheid ten opzichte van hun kinderen. Dit kan voor ouders spanningen oproepen. Terwijl zij verantwoordelijk zijn en zich realiseren dat ze die verantwoordelijkheid ook moeten waarmaken, worden hun kinderen meer door anderen dan door henzelf opgevoed en naar volwassenheid ondersteund. Dat kan onzekere ouders opleveren. Hun waarden en normen bijvoorbeeld over het gebruik van internet en alcohol of over het moment waarop kinderen seksueel actief kunnen zijn, kunnen afwijken van de normen van degenen met wie hun kind ook in aanraking komt.

In zo'n situatie kunnen ouders wel wat opvoedingsondersteuning gebruiken, zonder 'het opvoeden' onmiddellijk als problematisch te ervaren. In deze context moet het normaal worden dat ouders een opvoedcursus volgen of met elkaar actief en georganiseerd over opvoeden en opgroeien van gedachten wisselen. Een bezoek aan het Centrum voor Jeugd en Gezin moet net zo normaal worden als een bezoek aan het consultatiebureau, de huisarts of bibliotheek. De populariteit van 'online'-opvoedingssites laat zien dat hieraan behoefte is.

Informatietechnologie, internet en mobiele communicatie spelen een wezenlijke rol in ons sociale leven en in dat van kinderen en jongeren in het bijzonder. Het biedt een platform voor het delen en kennismaken van informatie. In de jeugdzorg biedt internet mogelijkheden ook informatie over jongeren te delen (elektronische dossiers) en tot de matching van vraag en aanbod te komen, waardoor direct beschikbare hulp gemakkelijker te lokaliseren is. In relatie tot verantwoording en transparantie biedt internet de mogelijkheid tegen beperkte kosten publiekelijk inzicht te geven in beleid en de realisatie daarvan.

Technologie en technologische vooruitgang scheppen mogelijkheden tot andere vormen van communicatie in de hulpverlening dan het gebruikelijke face-to-face contact. 'Online' vormen van hulp staan nog in de kinderschoenen, maar kunnen op korte termijn een snelle vlucht nemen. De 'gevestigde' instellingen kunnen in dit kader te maken krijgen met (nieuwe) aanbieders die aansprekende ondersteuning en hulp kunnen aanbieden tegen voor hen relatief lage kosten. Eerste, voorzichtige ervaringen laten zien dat de resultaten van deze 'online'-hulpverlening door hulpvragers als bevredigend worden ervaren. Sommige hulpvragers¹⁷ vinden het relatief anonieme karakter van de 'online'-hulp een voordeel ten opzichte van de 'klassieke' hulpverlening.

Politiek-bestuurlijk

De aandacht voor kinderen en jongeren, voor opgroeien en opvoeden, is in de politiek en in de samenleving de laatste jaren sterk toegenomen. De zorg voor kinderen en jongeren staat maandelijks op de agenda van de Tweede Kamer. In maart 2008 ontving de

¹⁷ Het is overigens opvallend dat jongeren in eerste instantie voorkeur hebben voor een 'face-to-face' contact. Contacten via internet zijn niet altijd te vertrouwen omdat men een ander persoon kan voorwenden (rondetafelgesprekken met jongeren in Breda, augustus 2008)

Tweede Kamer in totaal ruim honderd documenten van de regering waarin met voornemens, opvattingen en maatregelen 'iets' over jeugdzorg wordt gezegd of er 'iets' van wordt gevonden. Enerzijds schept dit verwachtingen, anderzijds zet het hulpverleners en professionals, instellingen en andere overheden sterk onder druk. Er is nooit 'beleidsrust' in de (brede) jeugdzorg.

Eén minister

Was er eerder sprake van een staatssecretaris die in één portefeuille de jeugdzorg met veel andere beleidsterreinen combineerde, na de benoeming van een regeringscommissaris voor het jeugdbeleid, is de verantwoordelijkheid voor de integrale zorg voor kinderen en jongeren nu neergelegd bij één minister en een apart gevormd programmaministerie. Hiermee heeft de expliciete politieke en maatschappelijke aandacht voor opgroeien en opvoeden van kinderen en jongeren ook vertaling gekregen in organisatie en structuur een vertaling. Het leidt tot meer aandacht voor integrale en samenhangende (jeugd)zorg in de keten, waarbij het uitgangspunt is kinderen en jongeren zoveel mogelijk in hun eigen omgeving te begeleiden, te behandelen en te beschermen. Dat vraagt meer samenwerking tussen de sectoren die met zorg, onderwijs, arbeid en inkomen en veiligheid te maken hebben en meer aandacht voor het sociale systeem waarin kinderen en jongeren opgroeien. Als dat niet gebeurt, kunnen kinderen en jongeren die ondersteuning nodig hebben, in 'hun eigen omgeving' niet goed gedijen.

Bijlage 4

Algemene missie jeugdzorg

Belemmeringen (risico's, problemen) in de ontwikkeling van jeugdigen en hun opvoeding oplossen, verminderen of compenseren, zodat een gezonde, evenwichtige uitgroei van jeugdigen tot volwassenen plaatsvindt die zij zelfstandig of met steun van basisvoorzieningen kunnen volbrengen.

Kerdoelen	Prestatie-indicatoren	Instrumenten	Informatie-leveranciers
De hulpvragen van cliënten zijn beantwoord	1. Mate van doelrealisatie	KWIS	Zorgaanbieder
	2. Mate van cliënttevredenheid over de resultaten van hulp	Aangepaste C-toets.	Bureau Jeugdzorg / zorgaanbieder
	3. Mate van reguliere beëindiging van de hulp	Reguliere registratie reden beëindiging hulp	Bureau Jeugdzorg / zorgaanbieder
De autonomie van cliënten is versterkt	4. Mate waarin de ernst van de problematiek is verminderd	Quick-STEP (FJ-, KO-, ZZ- en UZ-schaal van de STEP)	Bureau Jeugdzorg
	5. Mate waarin cliënten herhaald beroep doen op jeugdzorg	Volgregistratie zorgconsumptie m.b.v. persoonsgebonden cliëntnummer	Bureau Jeugdzorg
	6. Mate waarin cliënten doorstromen naar lichtere of juist zwaardere vormen van hulp	Registratie aard van of verwijzing naar vervolghulp	Bureau Jeugdzorg

Kerdoelen	Prestatie-indicatoren	Instrumenten	Informatie-leveranciers
De veiligheid van de jeugdige is hersteld	7. Mate waarin het gedwongen kader van de ondertoezichtstelling of de voogdij niet langer nodig is	Registratie van beëindigde ots en voogdij	Bureau Jeugdzorg
	8. Mate waarin de ondertoezichtstelling en de voogdij succesvol zijn beëindigd	Registratie instelling en beëindiging jeugdbeschermings-maatregel	Raad voor de kindbescherming of Bureau Jeugdzorg
De jeugdige vormt geen bedreiging voor de veiligheid van de samenleving	9. Mate waarin jeugdreclassering niet langer mogelijk is	Registratie van beëindigde jeugdreclassering en de schaal Risico Omgeving (RO) van de STEP*	Bureau Jeugdzorg
	10. Mate waarin recidive van jeugdige delinquenten uitblijft	Herkenningsstelsel (HKS), Justitiële Documentatie (JD), aan te passen Cliënt-volgsysteem jeugd-criminaliteit (CVS-jc)	Politie, justitie, raad voor de kindbescherming

Bijlage 5

Het nieuwe financieringssysteem voor de jeugdzorg (Kaiser) wordt gefaseerd/geclausuleerd per 1-1-2009 ingevoerd, maar het budget 2009 kan nog niet volgens de procedure, zoals voorzien binnen dit systeem (advies Commissie Financiering Jeugdzorg), verlopen. Dit betekent dat er voor het begrotingsjaar 2009 als overgangsjaar afzonderlijk afspraken tussen Rijk en IPO moeten worden gemaakt over het budget en samenhangende prestaties. Onderstaand worden deze afspraken beschreven.

Prestatieafspraken en wachtlijst zorgaanbod ultimo 2009

Rijk en IPO verwachten dat de wachtlijst van langer dan 9 weken uiterlijk 31-12-2009 volledig is weggewerkt, als het aantal gebruikers in 2008 met 7,8% en in 2009 met 8,4% groeit¹⁸.

Met provincies/stadsregio's¹⁹ wordt als te leveren prestatie afgesproken dat zij in 2008-2009 de in het indicatiebesluit opgenomen eerst aangewezen zorg voor 6310 unieke cliënten (nog bestaande wachtlijst) realiseren. Op de kosten daarvan wordt door provincies een incidenteel bedrag van € 4 miljoen bespaard door meer cliënten te helpen binnen het zelfde budget. Tevens zullen provincies het aantal gebruikers van provinciaal gefinancierd zorgaanbod over 2008 en 2009 tezamen op 189.291 brengen. Daartoe zullen provincies onder meer voorzien in 3 % meer gebruikers van zorg binnen het zelfde budget door verkorting van de gemiddelde duur van de zorg, door te werken met evidence-based methoden, door te sturen op prestatie-indicatoren, etc. Dit komt overeen met een structureel bedrag van € 26 miljoen in de financiële dekking.

Prestatieafspraken en wachtlijst onderzoek AMK ultimo 2009

Rijk en IPO verwachten dat het aantal onderzoeksmeldingen AMK in 2008 met 22% en in 2009 eveneens met 22% stijgt.

Met provincies wordt als te leveren prestatie afgesproken dat er in 2008-2009 395 extra onderzoeken AMK worden uitgevoerd t.b.v. het wegwerken van de bestaande wachtlijst. Tevens zullen provincies ervoor zorgen dat er in 2008 en 2009 tezamen 45.843 onderzoeken worden uitgevoerd²⁰.

Rijk en IPO verwachten dat, gelet op de verwachte groei, met deze prestaties de wachtlijst voor onderzoek AMK langer dan 5 dagen uiterlijk 31-12-2009 volledig is weggewerkt.

Tevens dragen provincies zorg voor een verkorting van de gemiddelde doorlooptijd onderzoek van 13 weken (91 dagen) naar 10 weken (70 dagen) ultimo 2009.

¹⁸ Het aantal gebruikers is gelijk aan het aantal cliënten dat op 1 januari van het jaar T gebruik maakt van zorg plus het aantal cliënten dat in het jaar T met zorg aanvangt.

¹⁹ Verder te noemen "provincies".

²⁰ Het aantal uitgevoerde onderzoeken is gelijk aan het aantal onderzoeken dat op 1 januari van het jaar T langer dan 5 dagen wacht op aanvang plus het aantal onderzoeksmeldingen in het jaar T, verminderd met het aantal onderzoeken dat op 31 december van het jaar T langer dan 5 dagen wacht op aanvang.

Bijlage 5

Financiering en dekking

Deze prestaties worden geleverd op grond van de in de bijlage weergegeven benodigde bedragen. Deze zijn nog exclusief de verhoging met de OVA-middelen (loonbijstelling) voor 2008 en 2009.

Dekking hiervan vindt plaats door middel van extra rijksmiddelen ad € 115 mln. en een inzet van provincies ad € 118 mln. (zie de bijlage, tabel 5 en 6).

Vaststelling prestaties

Als het gerealiseerde aantal gebruikers c.q. onderzoeken lager is dan met een provincie is afgesproken en een provincie heeft toch nog wachtlijsten, dan wordt deze provincie geacht zelf autonome middelen beschikbaar te stellen, zodat deze alsnog de afgesproken aantallen gebruikers en onderzoeken bereikt.

Mochten de aantallen gebruikers en onderzoeken lager uitvallen, maar er toch geen wachtlijsten meer zijn (bij zorgaanbod langer dan negen weken en/of bij onderzoeken AMK langer dan 5 dagen), dan worden de middelen besteed aan de gebruikers zorgaanbod, die tussen de 4 en 9 weken wachten.

Provincies kunnen schuiven met de middelen voor Bureaus Jeugdzorg, AMK en zorgaanbod, teneinde de afgesproken prestaties te leveren.

Toegangstaken Bureaus Jeugdzorg

Voor de Bureaus Jeugdzorg komt in 2009 een extra incidenteel bedrag van € 10 miljoen beschikbaar (zie bijlage, tabel 5 en 6). Hiervoor zullen de provincies de bureaus met name aanzetten om de taak van casemanagement/zorgcoördinatie beter in te vullen dan op dit moment mogelijk is.

Bovendien zullen de provincies erop toezien, dat de bureaus ook voor zwerfjongeren, indien de aard van hun problematiek daarom vraagt, tot op het moment dat zij 18 jaar worden een indicatie voor jeugdzorg afgeven.

In het kader van de invoering van de nieuwe financieringssystematiek zal het benodigde budget voor 2010 e.v. voor de taken van de bureaus (exclusief jeugdbescherming en jeugdreclassering) nader worden vastgesteld.

Versnelling in verbetering

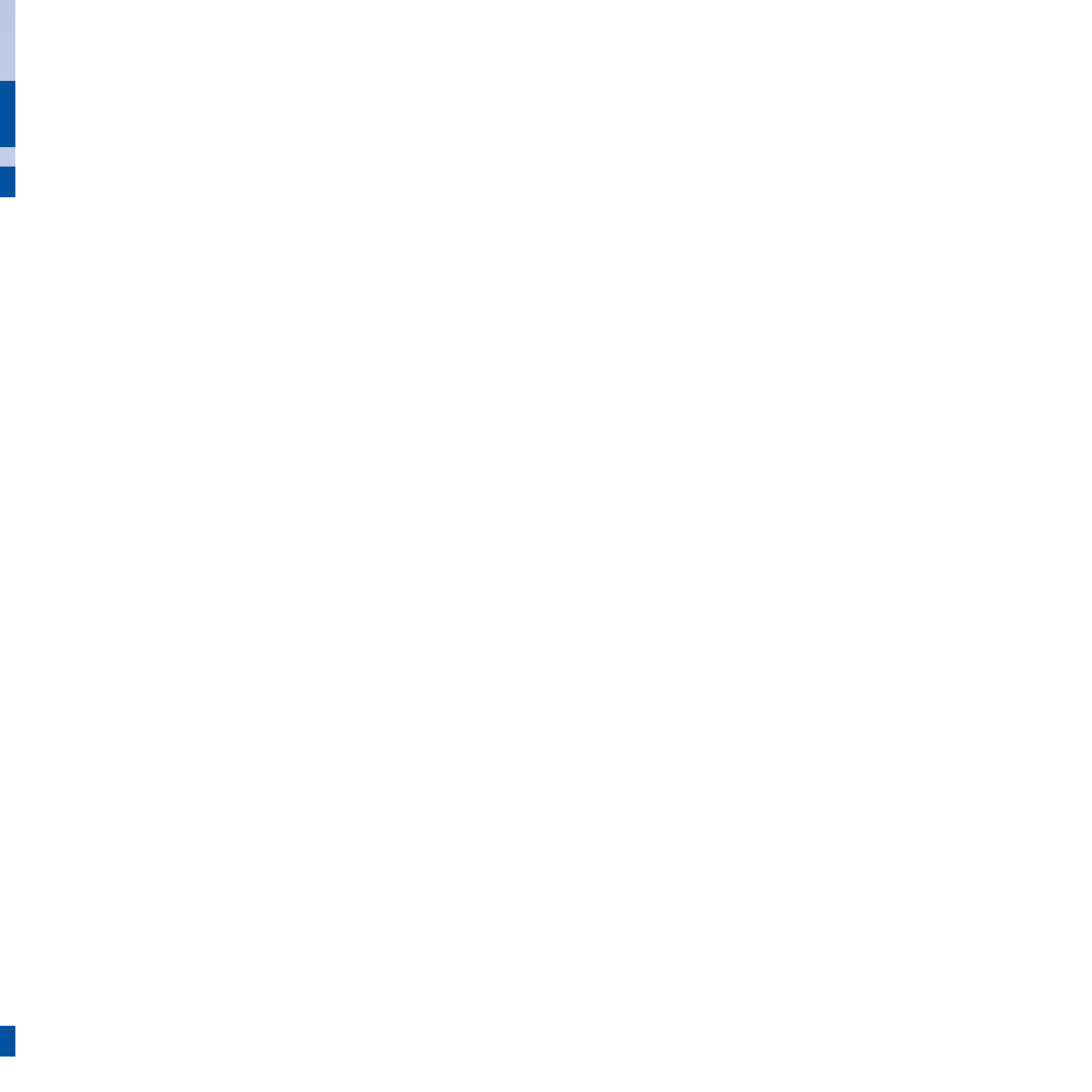
Om de prestatie te halen dat er 3% meer gebruikers van zorg moeten worden voorzien tegen dezelfde middelen, maken provincies een flinke slag in de wijze van aansturing van de zorgaanbieders. De provincies zullen daarom de afspraken die er al zijn gemaakt in het kader van "Versnelling in verbetering" uitvoeren. Zie de brief van de Minister voor J&G van 19 juni 2008 aan de Tweede Kamer hierover.

Lijst van afkortingen

Bijlage 6

ABC taken	Advies Begeleiding en Consultatie	LWI	Landelijk Werkende Instelling
AMK	Advies en Meldpunt Kindermishandeling	M0groep	Maatschappelijke Ondernemersgroep
AMW	Algemeen Maatschappelijk Werk	MST	Multi Systeem Therapie
AWBZ	Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten	OTS	Onder Toezichtstelling
BARO	Basis Raadsonderzoek	PxQ	Prijs x aantal product
BJZ	Bureau Jeugdzorg	PGB	Persoonsgebonden budget
CJG	Centrum voor Jeugd en Gezin	PO	Primair onderwijs
C-toets	Cliënttevredenheidstoets	RAAK`	Reflectie en actiegroep aanpak kindermishandeling
CVP	Cliëntvertrouwenspersoon	RIBW	Regionale Instelling voor Beschermd Wonen
CWI	Centrum voor Werk en Inkomen	RMC	Regionaal Meld- en Coördinatiepunt
EKD	Elektronisch Kinddossier	ROP	Regionaal Platform Onderwijs
FO	Familie Ontmoeting	RvdK	Raad voor de Kinderbescherming
GGZ	Geestelijke Gezondheidszorg	SCP	Sociaal Cultureel Planbureau
GM	Gedragbeïnvloedende Maatregel	SPH	Sociaal Pedagogische Hulpverlening
IJG	Inspectie Jeugdzorg	SPZ	Stichting Pleegoudersupport Zeeland
IPO	Interprovinciaal Overleg	VIB	Verbetering Indicatiestelling Bureau Jeugdzorg
IPT	Intensieve Pedagogische Thuis hulp	VIR	Verwijsindex Risicjongeren
JGZ	Jeugdgezondheidszorg	Wjz	Wet op de jeugdzorg
JJI	Justitiële Jeugdinstelling	Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning
LAAK	Landelijke Actieprogramma Aanpak Kindermishandeling	WSG	William Schrikker Groep
LEA	Lokaal Educatieve Agenda	ZAT	Zorg Advies Team
LVG	Licht verstandelijk gehandicapten		

COLOFON

Uitgave

Provincie Zeeland

Coördinatie

Provincie Zeeland,
Directie Samenleving,
Bestuur en Organisatie

Fotografie

- Mechteld Jansen (2, 16, 38, 56)
- Sxc.hu (20, 44, 48, 52)
- Els Dominicus (24)
- Caroline Mobach (8)
- Ineke Houmes (omsl., 6, 10, 26)

Prepress

Provincie Zeeland,
Afdeling I&D

Druk

LnO, Zierikzee